

**UCHWAŁA NR XXXIII/263/18
RADY GMINY WŁOCŁAWEK
z dnia 12 kwietnia 2018 r.**

w sprawie przyjęcia i realizacji „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Włocławek na lata 2018-2023”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, 2232, Dz. U. z 2018 r. poz. 130)

Rada Gminy Włocławek uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Włocławek na lata 2018-2023” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Włocławek.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Włocławek**

Paweł Bogdanowicz

Uzasadnienie:

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Włocławek na lata 2018-2023 jest dokumentem, którego celem jest określenie wizji rozwoju gminy ukierunkowanej na obszary charakteryzujące się czynnikami kwalifikującymi je jako obszary zdegradowane. Realizacja programu pozwoli na zrównoważony rozwój tych obszarów.

Przeprowadzona analiza wykazała występowanie na terenie Gminy Włocławek obszarów wymagających rewitalizacji.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Jest to proces prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, podejmowane przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Program będzie także podstawą do ubiegania się o dofinansowanie zaplanowanych do realizacji projektów.

Zgodnie z przepisami ustawy o samorządzie gminnym do wyłącznej właściwości Rady Gminy należy m.in. uchwalanie programów gospodarczych.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Włocławek

Paweł Bogdanowicz

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Włocławek na lata 2018-2023

Zespół opracowania:
Krystyna Dowgiałło

Włocławek 2018 r.

Spis treści

Wykaz użytych skrótów.....	3
WPROWADZENIE.....	4
I.Metodyka opracowania Programu.....	6
II. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi europejskimi, krajowymi oraz regionalnym i lokalnymi.....	9
III.Uproszczona diagnoza Gminy Włocławek.....	13
IV.Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji.....	20
V.Szczegółowa Diagnoza Obszaru Rewitalizacji.....	20
VI.Wizja i planowany efekt rewitalizacji.....	59
VII.Cele rewitalizacji i kierunki działań.....	63
VIII. Lista projektów rewitalizacyjnych.....	67
IX.Mechanizmy kompleksowości i zapewnienia komplementarności Programu.....	73
X.Partycypacja społeczna i interesariusze rewitalizacji.....	77
XI.Ramy finansowe.....	79
XII.System zarządzania.....	82
XIII.Monitoring.....	87
XIV.Promocja i komunikacja społeczna.....	89
XV. Tabele wskaźników Programu.....	90

Wykaz użytych skrótów

BDL	Bank Danych Lokalnych
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
FIO	Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
KE	Komisja Europejska
KFM	Krajowy Fundusz Mieszkaniowy
LSR	Lokalna Strategia Rozwoju
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OR	Obszar rewitalizacji
OZ	Obszar zdegradowany
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PKD 2007	Polska Klasyfikacja Działalności 2007
POIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020
LPR	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Włocławek na lata 2018-2023
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
RPO WK-P 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2014-2020
UE	Unia Europejska
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ZPPR	Zasady Programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020

WPROWADZENIE

Długofalowa poprawa sytuacji życiowej mieszkańców stanowi priorytet rozwojowy Gminy Włocławek. Jednym z kluczowych narzędzi realizacji tego celu przez władze samorządowe jest rewitalizacja zdegradowanych obszarów Gminy.

Rewitalizacja, czyli proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony jest na podstawie Lokalnych Programów Rewitalizacji. LPR nakreśla działania w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, a także infrastrukturalnej mające na celu wyprowadzenie danego obszaru ze stanu kryzysowego. Stanowi podstawę do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych w szczególności z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020. W przypadku Gminy Włocławek funkcję taką spełnia *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Włocławek na lata 2018-2023* (zwany dalej LPR). Program uchwalony został na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2016 poz. 446 z późn. zm.)

LPR jest spójnym, strategicznym dokumentem, zawierającym wieloletni plan działań mających na celu wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego i stworzenia odpowiednich warunków do ich rozwoju.

Zakładanymi efektami rewitalizacji jest:

- wzrost aktywności i integracji społecznej;
- zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego;
- ożywienie gospodarcze i wzrost potencjału gospodarczego.

w sferach: społecznej, funkcjonalno-przestrzennej, infrastrukturalnej, gospodarczej i środowiskowej. Kompleksowe podejście do procesu rewitalizacji ma na celu zapewnienie rozwoju określonych obszarów wiejskich Gminy.

Zgodnie z przyjętą definicją rewitalizację należy rozumieć, jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji. Rewitalizacja ukierunkowana została na trwałe podniesienie jakości życia na obszarze zdegradowanym. W obecnym okresie programowania UE 2014-2020 rewitalizacja nie może być postrzegana wyłącznie, jako remont, modernizacja czy odbudowa infrastruktury. Rewitalizacja łączy działania społeczne i gospodarcze w sposób kompleksowy i nie pomija aspektu przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Projekty rewitalizacyjne określone w LPR będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniająco do działań społecznych tzw. „miękkich”. Istotnym elementem procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna obejmująca przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział mieszkańców poprzez organizacje i jednostki z terenu gminy.

LPR powstał w procesie partnersko-eksperckim, z wykorzystaniem wniosków płynących z procesu konsultacji społecznych, a także prowadzonych badań i analiz strategicznych (jakościowych i wskaźnikowych ujętych w analizie porównawczej), analizy dokumentów programowych na lata 2014-2020 oraz ustaleń prowadzonych w wyniku procesu partycypacji społecznej mieszkańców i organizacji z terenu Gminy Włocławek.

Projekty rewitalizacyjne w ramach LPR realizowane będą na wyznaczonych do rewitalizacji obszarach z wykorzystaniem różnych źródeł finansowania w celu uzyskania najbardziej efektywnych wyników interwencji. Projekty te stanowią instrument tzw. interwencji kryzysowej w odpowiedzi na występujące i zidentyfikowane w analizie porównawczej problemy społeczne, funkcjonalno-przestrzenne, gospodarcze i środowiskowe.

Przyjęte podejście oparte jest na przekonaniu, że obszary Gminy Włocławek, realizujące dotychczasowe funkcje społeczne, przestrzenne i gospodarcze muszą być postrzegane także, jako atrakcyjne do życia i inwestowania oraz dysponujące dobrą organizacją przestrzeni. W LPR przyjęto m.in.:

- system wsparcia obszarów kryzysowych poprzez projekty gminne z udziałem lokalnych partnerów i interesariuszy rewitalizacji,
- realizację rozwiązań kompleksowych, powiązanych przestrzennie reagujących na ograniczenie wiodącego problemu danego obszaru,
- włączenie inicjatyw lokalnych i wykorzystanie ich do realizacji projektów,
- możliwość włączenia nowych źródeł finansowania poza środkami własnymi gminy m.in. dotacji bezzwrotnych, środków prywatnych i krajowych oraz funduszy celowych.

LPR składa się z:

- części diagnostycznej – obejmującej analizy potrzeb i problemów występujących na terenie Gminy, a także przeprowadzenie procesu wyznaczenia obszarów zdegradowanych oraz obszaru rewitalizacji,
- części programowej – określającej kierunki interwencji w ramach działań rewitalizacyjnych, cele oraz rewitalizacyjne projekty główne i uzupełniające opracowane z uwzględnieniem danych opinii uzyskanych w wyniku konsultacji z mieszkańcami podczas spotkań dotyczących rewitalizacji. W tej części ujęto również opis monitoringu rewitalizacji oraz wskaźniki rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji nie zamyka możliwości wprowadzania zmian i składania propozycji nowych projektów oraz działań w toku aktualizacji wynikającej z dynamicznie zmieniających się uwarunkowań rozwoju gminy, regionu, czy kraju. W dokumencie przedstawiono także proces aktualizacji LPR.

I. Metodyka opracowania

Proces rewitalizacji dotyczy zarówno terenów miejskich, jak i wiejskich. Głównym jej celem powinno być trwałe podniesienie jakości życia na obszarze zdegradowanym. Rewitalizacja powinna łączyć działania w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

1.1. Podstawa prawna

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Włocławek na lata 2018-2023 został opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1875). Na podstawie ww. ustawy samorząd uchwała wieloletni program działań w sferze społecznej, ekonomicznej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej i kulturalnej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach procesu rewitalizacji.

1.2. Cechy Programu

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Włocławek na lata 2018-2023 charakteryzuje się następującymi cechami:

- **Kompleksowość**

Oznacza, iż LPR obejmuje działania całościowe i wielowymiarowe, uwzględniające aspekty: społeczne, ekonomiczne, przestrzenne, techniczne, środowiskowe finansowane za pomocą połączenie środków z EFRR, EFS, FIO, PFRON, FP, Instrumentu Norweskiego oraz innych publicznych i prywatnych funduszy.

- **Koncentracja**

W ramach LPR występuje koncentracja planowanej interwencji na obszarach najbardziej zdegradowanych, tj. obszarach gminy, gdzie skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa.

- **Komplementarność**

Wyraża się wzajemnym oddziaływaniem między projektami rewitalizacyjnymi, a także powiązaniem działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy. Ponadto oznacza efektywny system zarządzania projektami rewitalizacyjnymi (współdziałanie instytucji, spójność procedur itp.).

- **Partycypacja**

Przyjęto, jako zasadę: włączenie w proces rewitalizacji uczestnictwa grup społecznych oraz mieszkańców we współdecydowaniu, co stanowi fundament działań na każdym etapie procesu rewitalizacji: diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania i oceniania efektów LPR.

Rys 1. Lokalny Program Rewitalizacji

Opracowanie własne

1.3. Zasady opracowania

Opracowanie LPR realizowane było przy aktywnym udziale społeczeństwa, które na etapie tworzenia dokumentu miało możliwość wniesienia swoich pomysłów, opinii, stanowisk. Konsultacje społeczne były skierowane do mieszkańców Gminy. Zaangażowanie mieszkańców, organizacji pozarządowych i partnerów społecznych spoza JST przebiegało na etapie przyjmowania obszaru do rewitalizacji. Dokument został opracowany we współpracy z pracownikami Urzędu Gminy organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy. Wynikiem jest *LPR* uwzględniający następujące zasady planowania:

Koncentracja działań na obszarze rewitalizacji wyznaczonym w kompleksowej diagnozie społeczno-ekonomicznej (max. 20% powierzchni gminy, zamieszkałe przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy)
Zaplanowanie całościowych (kompleksowych, zintegrowanych) przedsięwzięć odpowiadających na problemy występujące na tym obszarze
Koordinacja działań przy zaangażowaniu lokalnej społeczności i innych interesariuszy na każdym etapie rewitalizacji społeczno-ekonomicznej

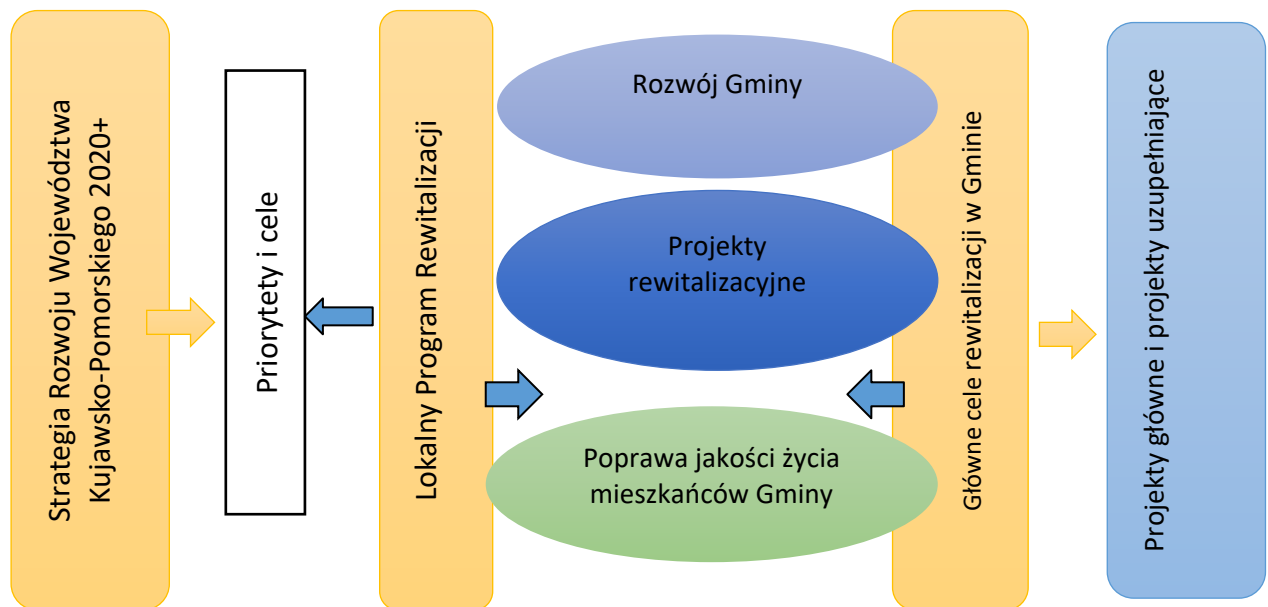
Rys. 2. Zasady opracowania Programu Rewitalizacji Gminy Włocławek na lata 2018-2023

Opracowanie własne

LPR jest zgodny z następującymi dokumentami na poziomie regionalnym:

- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020.
- OSI
- Strategia Rozwoju Powiatu Włocławskiego na lata 2012 -2020
- Strategia Rozwoju Gminy Włocławek na lata 2015-2023
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Włocławek na lata 2016-2026
- LSR

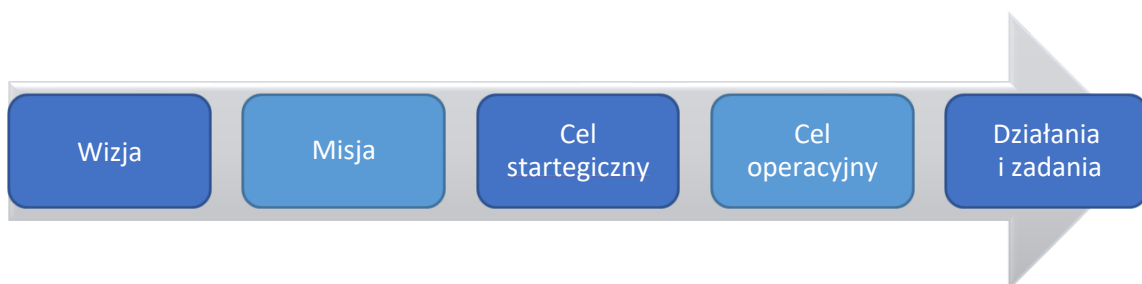
Planując rewitalizację przyjęto założenia procesu zilustrowane w poniższym schemacie.

Rys 3. Proces planowania rewitalizacji Gminy Włocławek

Opracowanie własne na podstawie: „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”, Toruń 2016r.

W ramach opracowania LPR przyjęto model hierarchiczny planowania działań rewitalizacji dla Gminy Włocławek

Rys 4. Model hierarchiczny planowania działań rewitalizacji dla Gminy Włocławek

Opracowanie własne

II. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi regionalnymi i lokalnymi.

Program posiada szerokie odniesienia i powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi. Powiązania odnoszą się do dokumentów regionalnych i lokalnych.

Poniżej przedstawiono bezpośrednio powiązania pomiędzy opracowaniem, a dokumentami różnych szczebli, co gwarantuje spójność celów z celami rozwojowymi polityk europejskich i krajowych na lata 2014-2020.

Tabela 1.

Wykaz dokumentów strategicznych i planistycznych powiązanych z Programem Rewitalizacji Gminy Włocławek na lata 2018-2023

Poziom regionalny	Poziom lokalny
Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Strategia Rozwoju Gminy Włocławek na lata 2009-2020, Załącznik do uchwały Nr XIV/128/04 Rady Gminy Włocławek z 31 marca 2004r.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Włocławek, Załącznik do uchwały Nr XXI/163/16 Rady Gminy Włocławek z dnia 14 grudnia 2016 r.
Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Włocławek, załącznik do uchwały Nr XVII/133/16 Rady Gminy Włocławek z dnia 26 lipca 2016r.
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Włocławek na lata 2016-2026, załącznik do Uchwały NR xviii/137/16 Rady Gminy Włocławek z dnia 15 września 2016 r.
Zasady Programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) dla obszaru Lokalnej Grupy Działania na lata 2014-2020. Załącznik nr 1 do uchwały nr 9/II/2017 Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Dorzecze Zgłowiączki” z dnia 21 lutego 2017r.
Strategia Lokalnej Grupy Działania	

Opracowanie własne

LPR wykazuje powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie regionalnym i lokalnym, w zakresie jak zilustrowano w poniższym zestawieniu:

Tabela 2.

Zakres powiązania Programu Rewitalizacji Gminy Włocławka lata 2018-2023 z obowiązującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi

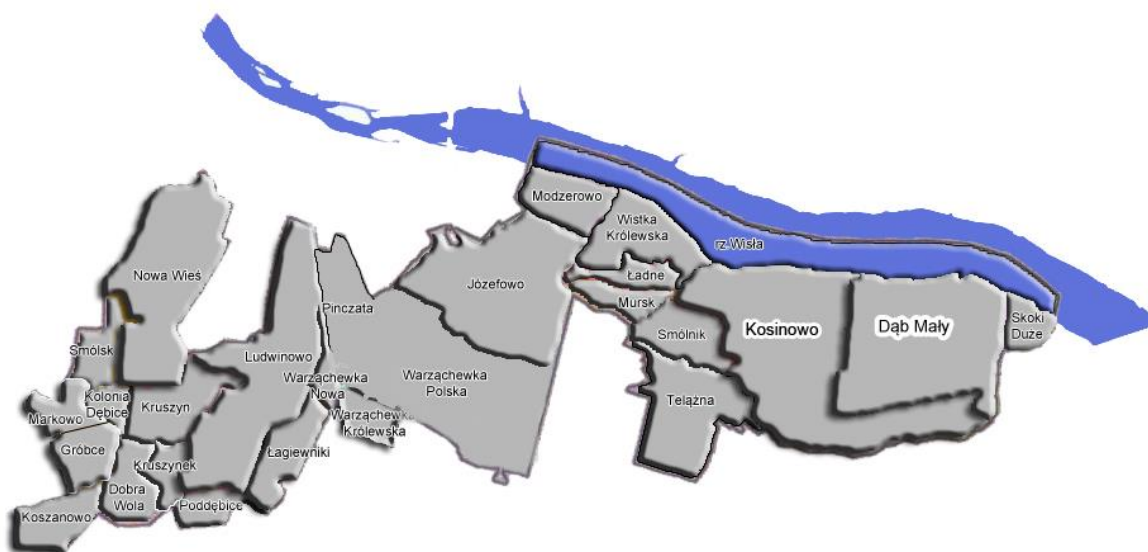
Nazwa dokumentu	Zakres powiązań
<p>Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020.</p> <p>Plan modernizacji 2020+</p>	<p>Strategia rozwoju województwa kujawsko - pomorskiego do 2020 roku, przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr XLI/693/13 z dnia 21 października 2013 r., stanowi odpowiedź samorządu województwa na zmieniającą się sytuację polityczną kraju i warunki społeczno-gospodarcze oraz przestrzenne regionu. Misją regionu do 2020 r. jest uzyskanie określonego stanu rozwoju województwa kujawsko - pomorskiego, gdzie na pierwszym miejscu są jego mieszkańcy: poszczególne jednostki tworzące rodziny i składające się na całe społeczeństwo.</p> <p><i>„Kujawsko-pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo”</i></p> <p>Misja ta będzie realizowana przez następujące priorytety:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurencyjna gospodarka; 2. Modernizacja przestrzeni wsi i miast; 3. Silna metropolia; 4. Nowoczesne społeczeństwo. <p>Wyżej wymienione priorytety zostaną zrealizowane dzięki ośmiu celom strategicznym.</p> <p>Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyśpieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. Gmina Włocławek została zakwalifikowana do kategorii polityki przestrzennej – obszary wiejskie, dla których oczekiwana rola i znaczenie w rozwoju województwa wiąże się z aktywizacją społeczno-gospodarczą na poziomie lokalnym.</p>
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Program ten zakłada wsparcie działań, które mają spowodować rozwój regionu pod względem społecznym jak i gospodarczym.</p> <p>Głównym celem dokumentu jest uczynienie województwa kujawsko -pomorskiego konkurencyjnym i innowacyjnym regionem Europy oraz poprawa jakości życia jego mieszkańców.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Włocławek na lata 2018-2023 jest spójny z zapisami RPO, dotyczącymi rewitalizacji społeczno-gospodarczej dla obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych. Rewitalizacja wybranych obszarów jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów. LPR jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9b <i>Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich</i>, w ramach, którego wsparcie będzie skoncentrowane na podejmowaniu działań zmierzających do ożywienia społeczno- gospodarczego obszarów miejskich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie poprzez aktywizację osób zamieszkujących obszary problemowe oraz poprawę warunków</p>

	<p>uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym.</p> <p>Efektym tego będzie zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także wzrost potencjału gospodarczego i wzrost aktywności społecznej na obszarach problemowych. Infrastruktura obszarów wiejskich wspierana będzie także w ramach Osi 7 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność. Projekty ukierunkowane na ożywienie społeczne, gospodarcze, likwidację lub zmniejszenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego, spadek poziomu bezrobocia będą wspierane z RPO WK-P 2014-2020 ze środków EFS przede wszystkim: w ramach Osi priorytetowej 9 Solidarne społeczeństwo oraz w ramach Osi 11 – Rozwój lokalny kierowany przez społeczność.</p>
<p>Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach wiejskich stanowi interwencja zaplanowana w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, • Działania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR. <p>W ramach osi priorytetowej 7 Programu z przeznaczeniem na ożywienie społeczne i gospodarcze obszarów wiejskich, które uzupełnione zostaną środkami EFS z przeznaczeniem na odnowę społeczną (oś priorytetowa 11 Programu). Przedsięwzięcia w ramach Działania 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność powinny obejmować kompleksową rewitalizację zdegradowanych obszarów wiejskich oraz wzrost przedsiębiorczości i zatrudnienia, a tym samym wpływać na poprawę warunków uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym mieszkańców. Wsparcie uzyskują projekty polegające m.in. na remoncie pomieszczeń czy związane z realizacją innych inwestycji infrastrukturalnych, służących aktywizacji społeczności. Ponadto działania inwestycyjne w obszarze rewitalizacji muszą być związane z działaniami realizowanymi z EFS.</p>
<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020.</p>	<p>Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Włocławek na lata 2018-2023 wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu • Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych • Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym
<p>Strategia Rozwoju Powiatu Włocławskiego 2012 – 2020</p>	<p>Program wpisuje się w realizację celu strategicznego określonego w Strategii tj.: <i>Rozwój przedsiębiorczości i infrastruktury zapewniający wysoką jakość życia mieszkańców powiatu.</i> Program jest zgodny z celami i działaniami <i>Strategii rozwoju Powiatu Włocławskiego 2012-2020</i> w obszarze: Celu częściowego 1. Przestrzeń powiatu przyjazna mieszkańcom i inwestorom.</p>
<p>Strategia Rozwoju Gminy Włocławek na lata 2009-2020, Załącznik do uchwały Nr XIV/128/04 Rady Gminy Włocławek z dnia 31 marca 2004</p>	<p>Celem głównym Strategii jest zrównoważony rozwój Gminy j Włocławek z wykorzystaniem istniejącego potencjału infrastrukturalnego i ludzkiego. Cel Rozwój przedsiębiorczości, turystyki i rekreacji zakłada rozwój przedsiębiorczości i zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców, co jest elementem działań rewitalizacyjnych w ramach Programu. Dokument jest także spójny i realizuje cel strategiczny: Podniesienie jakości życia mieszkańców, a głównie Rozwój i dostosowanie infrastruktury publicznej, w szczególności na cele opiekuńcze, edukacyjne i sportowe.</p>

	LPR Gminy Włocławek na lata 2018-2023 jest całkowicie zbieżny z celem strategicznym: <i>Zwiększenie aktywności i wzrost integracji społecznej mieszkańców.</i>
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Włocławek, załącznik do uchwały Nr XXI/163/16 z dnia 14 grudnia 2016	<p>Głównymi uwarunkowaniami rozwojowymi Gminy Włocławek wskazanymi w Studium jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, poprzez rozwój społeczny (w tym zapewnienie prawidłowego funkcjonowania usług publicznych), gospodarczy (w tym wprowadzanie nowych funkcji, rozwój przedsiębiorczości i wzrost efektywności rolnictwa), rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przy uwzględnieniu równowagi wobec środowiska przyrodniczego i kulturowego.</p> <p>LPR Gminy Włocławek na lata 2018-2023 realizuje bezpośrednio następujące cele zagospodarowania przestrzennego Gminy wskazane w Studium:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) stworzenie warunków do inwestowania na terenach korzystnych z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i kulturowego, z uwzględnieniem zasad ich ochrony, 3) uporządkowanie funkcjonalno-przestrzenne i estetyczne zabudowy, poprawa wizerunku wsi.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Włocławek uchwała Nr XVII/133/16 Rady Gminy Włocławek z dnia 26 lipca 2016	<p>Cele PGN dla Gminy Włocławek to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie efektywności energetycznej budynków oraz oświetlenia drogowego 2. Zwiększenie zastosowania odnawialnych źródeł energii 3. Wspieranie rozwoju niskoemisyjnego transportu 4. Promocja gospodarki niskoemisyjnej i wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców
Lokalnej Strategia Rozwoju	<p>Cele wynikają z problemów, jakie zostały zidentyfikowane w wyniku analizy SWOT oraz na podstawie uspołecznionej diagnozy obecnej sytuacji obszaru LGD i są ściśle powiązane z jego specyfiką:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie przedsiębiorczości oraz podniesienia kompetencji i aktywności zawodowej społeczności objętej LSR 2. Wzrost udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym na obszarze LGD 3. Rozwój turystyki i agroturystyki oraz podniesienie jakości życia mieszkańców w obszarze komunikacji, rekreacji i wypoczynku

Opracowanie własne.

III. Uproszczona diagnoza Gminy Włocławek

Rys.1. Mapa ogólna Gminy Włocławek

Źródło danych: Urząd Gminy Włocławek

Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie Włocławek przeprowadzona na potrzeby rewitalizacji została zawarta w rozdziale V niniejszego opracowania. Analiza porównawcza pozwoliła na zidentyfikowanie głównych problemów i sytuacji kryzysowych na obszarach wymagających interwencji. Jest także podstawą do wskazania celów rewitalizacji Gminy, wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. W niniejszym rozdziale dokonano podstawowej charakterystyki Gminy biorąc pod uwagę położenie geograficzne i administracyjne analizowanej jednostki; aspekty społeczne wyrażone poprzez podstawowe dane i wskaźniki demograficzne; a także charakterystykę gospodarki oraz przestrzeni i infrastruktury Gminy.

Dziedzictwo kulturowe na terenie gminy

Na terenie Gminy Włocławek znajduje się:

- 5 obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków,
- 51 obiektów zabytkowych (lub zespołów obiektów) ujętych w ewidencji.
-

Obiekty zabytkowe, które przetrwały do dziś, z obszaru Gminy Włocławek nie powstały wcześniej niż w 1 ćw. XIX w. Do najstarszych należą założenia rezydencjonalne w Świętosławiu (XVIII/XIX w.) oraz w Smólsku (I poł. XIX w.).

W Kruszynie zachował się zespół o zachowanym historycznym układzie zabudowy związanej z historycznymi traktami komunikacyjnymi. Zachowane elementy przestrzenne zabudowy od poł. XIX w.

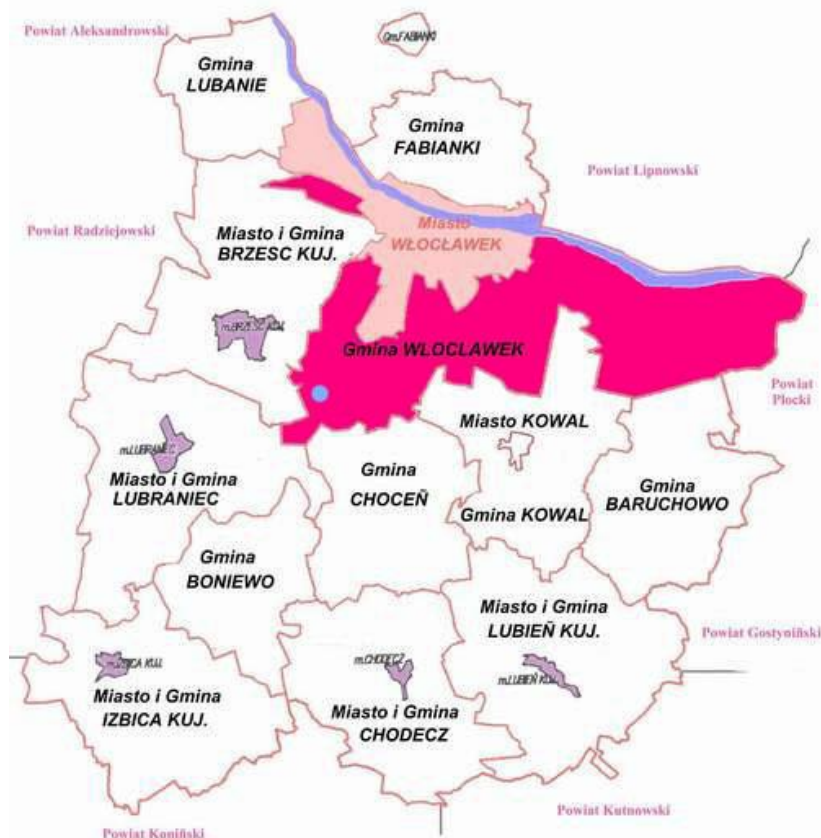
1. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

1.1. Położenie, powierzchnia, ludność. Terytorium Gminy Włocławek zlokalizowane jest w środkowo - wschodniej części dawnego województwa włocławskiego, przylegając od strony północnej do lewego brzegu Wisły, od strony północno - zachodniej granicząc z gminą Lubanie, od strony zachodniej z gminą Brześć Kujawski, od strony południowej z gminami Chocień, Kowal i Baruchowo, natomiast od wschodu z dawnym województwem płockim. Od 1999 r. gmina Włocławek wchodzi w skład województwa kujawsko - pomorskiego. Gmina Włocławek zajmuje 14,94% powierzchni Powiatu Włocławskiego co stanowi 220 km², w tym:

- użytki rolne: 33%
- użytki leśne: 49%

Na terenie gminy znajdują się 4 rezerwaty przyrody:

- Rezerwat przyrody Dębice - leśny, chroni wilgotne dąbrowy świetliste z rzadkimi roślinami
- Rezerwat przyrody Gościąg - przyrody nieożywionej (geomorfologiczny), jezioro Gościąg o unikalnym charakterze osadów- drobnolaminowane osady denne
- Rezerwat przyrody „Jazy” - leśny ochrona najstarszego na Kujawach drzewostanu sosnowego
- Rezerwat przyrody Wójtowski Grąd - leśny, chroni zespoły grądu i boru mieszanego.

Rys. 2. Mapa Powiatu Włocławskiego

Źródło Wikipedia

Tabela nr 3

Struktura powierzchni Gminy Włocławek wg. stanu na dzień 31.12.2017r.

	Użytki rolne ha	Użytki leśne ha	Rezerwy przyrody ha	Nie użytki ha	Tereny przemysłowe ha
Gmina Włocławek	4938	6621	120	180	17

Dane z Urzędu Gminy

Ludność.

Gminę zamieszkuje 7119 mieszkańców (stan na 31.12.2016r.) , przy średniej gęstości zaludnienia 32 osób/km². Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 4634 osób tj. 65,09% ogółu ludności gminy przy 1160 osób tj. 16,29% ludności w wieku poprodukcyjnym i 1325 osób tj. 18,61% w wieku przedprodukcyjnym. Pod względem administracyjnym Gmina Włocławek podzielone jest na 26 sołectw i 50 miejscowości.

STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

Najliczniejszą grupę wiekową w 2016 roku stanowiły osoby w wieku pomiędzy 19 – 60 rokiem życia. Następnymi w kolejności są osoby w wieku po 61 roku życia.

Tabela4.

Struktura mieszkańców Gminy Włocławek wg. wieku na dzień 31.12. 2016 r.

Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	% Kobiet
0-3 lat	285	142	143	50,18
4- 7 lat	335	176	159	47,46
8-18 lat	882	455	427	48,41
19-60 lat	4633	2475	2158	46,58
Od 61	1053	337	716	67,00
Razem	7188	3585	3603	50,13

Dane Urząd Gminy

Największy odsetek stanowią mieszkańcy powyżej 60 roku życia.

PRZYROST NATURALNY

Przyrost naturalny na terenie Gminy Włocławek w latach 2014 -2016 przyjmował wartości dodatnie co oznacza, że liczba zgonów w tym okresie była niższa niż liczbę urodzeń. Taki trend jest bardzo korzystny dla rozwoju gminy.

Tabela 5

Przyrost naturalny w Gminie Włocławek w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Zgony ogółem	70	62	64
Urodzenia żywe ogółem	73	66	77
Przyrost naturalny ogółem	3	4	13

Dane Urzędu Gminy

Sytuacja ekonomiczna mieszkańców Gminy Włocławek

Od 2012 roku dał się zauważyć spadek zarówno ilości rodzin jak i osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tabela 6.

Klienci pomocy społecznej w Gminie j Włocławek wg stanu na dzień 31.12.2016r.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób	1118	1438	1331	1104	1062	1016
Liczba rodzin	420	496	433	419	403	386

Dane Urząd GOPS

Również na rynku pracy daje się zauważyć ten pozytywny trend – od 2012 bezrobocie systematycznie spada.

Tabela 7.

Bezrobocia na terenie Gminy Włocławek w latach 2011-2016

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
ogółem	717	799	746	688	617	579
kobiety	393	417	403	380	331	308

Dane z PUP

1.2. Edukacja

Na terenie gminy funkcjonują 4 placówki szkolne, 4 szkoły podstawowe w których naukę pobiera 452 uczniów, 4 gimnazja w których jest 141 uczniów. Funkcjonują cztery oddziały przedszkolne, w których jest łącznie 181 dzieci. W gminie nie ma klubików dziecięcych, ani żłobków.

1.3. Mieszkalnictwo

Gmina dysponuje 28 mieszkaniami komunalnymi. Przy czym jedno z nich nadaje się do rozbiórki a 6 jest w złym stanie i wymaga kapitalnego remontu. O mieszkania komunalne ubiega się 6 rodzin.

1.4. Sfera gospodarcza

Gospodarka gminy to głównie rolnictwo uprawiane na powierzchni 6673,68 ha użytków rolnych, co stanowi 33% powierzchni gminy. W strukturze władania dominuje własność prywatna 1121 indywidualnych gospodarstw użytkuje 6.295ha co stanowi 94,32% powierzchni użytków rolnych. Powierzchnia użytków w gestii 7 osób prawnych wynosi 378 ha co stanowi 5,68%użytków rolnych. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego wynosi około 5,92ha(średnia wojewódzka 15,5 ha).

1.5. Sfera środowiskowa

Znajdujące się na terenie gminy rezerваты zajmują obszar 120 ha Udział obszarów chronionych w powierzchni gminy wynosi ok. 10,10% (powiat wrocławski ok. 16,7 %, województwo – 31 %).

1.6. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Tabela 8.

Infrastruktura na terenie Gminy Wrocławek wg stanu na dzień 31.12.2016r.

Rodzaj instalacji	2014 mieszkańcy gminy%	2015 mieszkańcy gminy%	2016 mieszkańcy gminy%	2016 mieszkańcy powiatu%
wodociągi	91,4	91,8	91,9	95,3
kanalizacja	26,9	26,5	27,0	40,7
gazowa	5,9	5,9	11,6	7,7

Dane GUS

Poziom zwodociągowania gminy jest na bardzo wysoki i jest wyższy niż średnia dla Powiatu Wrocławskiego. Wyraźnie jednak nakładów wymaga rozbudowa kanalizacji i sieci gazowniczej.

Gospodarka ściekowa charakteryzuje się dwoma odrębnymi systemami. Część południowa Gminy posiada sieć kanalizacyjną wraz z przepompowniami, które kierują ścieki do zbiorczej kanalizacji miasta Włocławek. Odprowadzanych jest około 73 000 m³ ścieków rocznie. Gospodarka ściekowa części wschodniej Gminy opiera się na bazie oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej w Modzerowie. Oczyszczalnia ścieków z punktem zlewnym o przepustowości 47,12 m³/d zlokalizowana w miejscowości Modzerowo. Do tej oczyszczalni doprowadzane są ścieki z miejscowości Modzerowo. Pozostałe miejscowości Gminy charakteryzujące się rozproszoną zabudową i korzystają z indywidualnych systemów gromadzenia ścieków w postaci szczelnych szamb lub przydomowych oczyszczalni.

Zagrożenia środowiska. Brak pełnej kanalizacji gminy może wiązać się z obciążeniem środowiska ściekami w przypadku wprowadzenia nieczyszczonych wód do gruntu (nieszczelne szamba). Uciążliwe dla mikroklimatu i stanu higieny atmosfery zwłaszcza w porze jesienno– zimowej są kotłownie i paleniska domowe zużywające węgiel. Z terenu gminy Włocławek najwięcej emituje się do powietrza tlenku węgla. Ponadto powierzchniowa warstwa ziemi najczęściej narażona jest na działanie wody (erozja wodna) lub wiatru (erozja wietrzna).

Zaopatrzenie w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła i kotłowniach zakładowych (zakłady produkcyjne, urzędy, szkoły i budynki mieszkalne), gdzie głównym nośnikiem energii pozostaje nadal węgiel. Są to podstawowe źródła wewnętrznych zanieczyszczeń powietrza. W 2016 r. został opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, którego założenia są wdrażane od roku 2016

Zaopatrzenie w gaz. Obecnie dla potrzeb większości gospodarstw domowych wykorzystywany jest gaz bezprzewodowy z indywidualnych butli. Zgazyfikowana jest część osiedla mieszkaniowego w miejscowości Nowa Wieś oraz część miejscowości Kruszyn.

Zaopatrzenie w energię elektryczną. Obszar Gminy Włocławek zaopatrywany jest w energię elektryczną z GPZ Włocławek poprzez napowietrzne linie średniego napięcia 15 kV. Zarządcą sieci jest Zakład Energetyczny Toruń SA Rejon Energetyczny Włocławek.

Gospodarka odpadami stałymi. Od lipca 2013 roku na terenie gminy funkcjonuje system selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, gmina zobowiązana jest zorganizować zbiórkę odpadów komunalnych od mieszkańców z terenu gminy. Gmina Włocławek nie posiada instalacji służącej do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do recyklingu w związku z czym odbiorem, transportem zagospodarowaniem i unieszkodliwianiem tych odpadów zajmuje się firma zewnętrzna odbierająca odpady komunalne z terenu Gminy Włocławek. Dla sprawnego funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi firma wywozowa wyposażała mieszkańców gminy w pojemniki do gromadzenia odpadów oraz worki do ich segregacji.

1.7. GŁÓWNE PROBLEMY ZIDENTYFIKOWANE NA TERENIE GMINY WŁOCŁAWEK

SFERA SPOŁECZNA

- mimo korzystnego trendu wciąż utrzymujący się wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej;
- ubogi rynek pracy wynikający głównie z rolniczego charakteru gminy;
- niski poziom bezpieczeństwa publicznego;
- problemy zdrowotne – 90 osób niepełnosprawnych i 41 przewlekle chorych, korzystających z pomocy społecznej,
- słabo rozwinięta sieć usług społecznych;
- niewystarczająca ilość usług opiekuńczych;
- niewystarczająca ilość obiektów sportowych o odpowiednich parametrach ;
- brak miejsc integracji społecznej i aktywności kulturalnej;
- niska oferta spędzania czasu wolnego.

SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

- niedostateczny stan zagospodarowania przestrzeni publicznych na cele społeczne, turystyczno-rekreacyjne, integracyjne,
- wymagająca poprawy estetyka niektórych części Gminy,
- zły stan techniczny części dróg
- energochłonność oświetlenia
- niedostatecznie rozwinięty system kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków
- braki w infrastrukturze ciepłowniczej.

SFERA GOSPODARCZA

Problemy w sferze gospodarczej Gminy Włocławek:

- brak miejsc pracy na terenie gminy.
- niedostateczne wsparcie przedsiębiorczości.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Trudności środowiskowe zlokalizowane na terenie Gminy Włocławek

- dzikie wysypiska,
- stan techniczny obiektów i budynków wymagający zwiększenia ich efektywności energetycznej,
- utrzymujący się wysoki poziom emisji CO₂

IV. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji

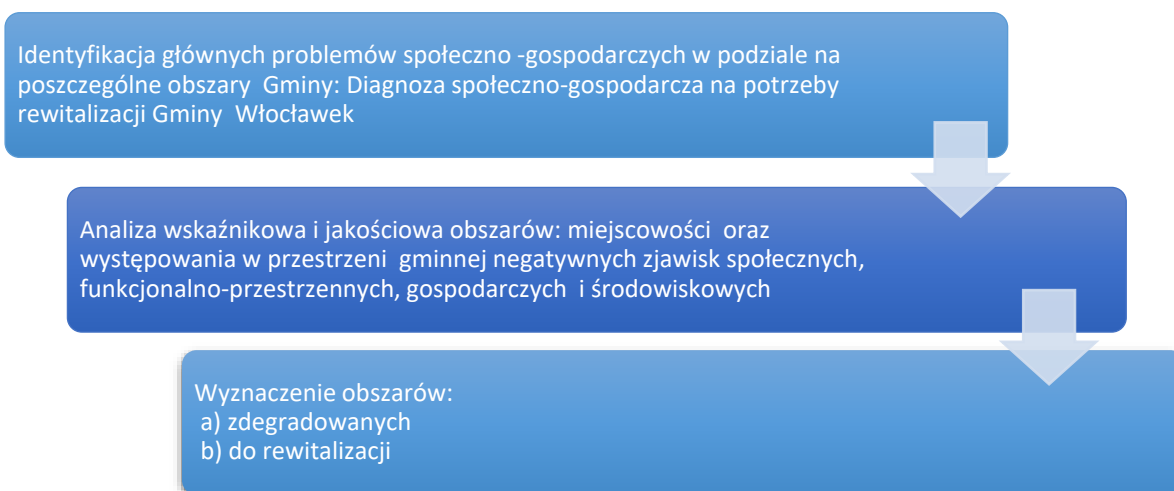
Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Obszarem zdegradowanym

jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto występuje na nim, co najmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar rewitalizacji wyznacza się, jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego Lokalny Program Rewitalizacji.

Wyznaczenie obszarów rewitalizacji Gminy Włocławek przebiegało w sposób etapowy.

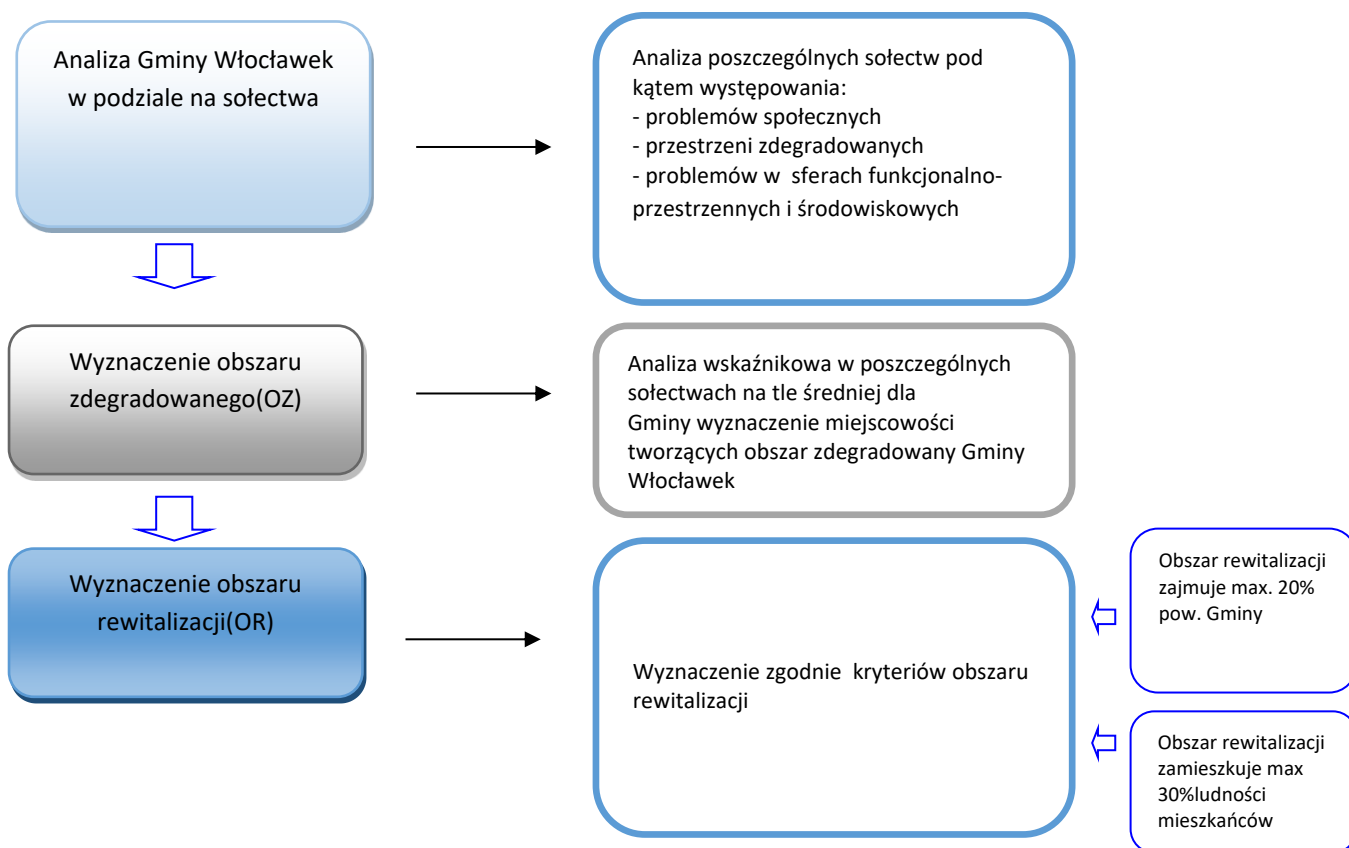
Rys.5. Wyznaczenie obszarów rewitalizacji Gminy Włocławek

Opracowanie własne

V. Szczegółowa Diagnoza Obszaru Rewitalizacji

5.1. Delimitacja obszaru

Obszar zdegradowany wyznaczony został na podstawie analiz porównawczej wskaźników oraz diagnozy społeczno – gospodarczo – przestrzennej dla poszczególnych sołectw gminy. W ramach procesu delimitacji obszaru skoncentrowano się na analizie występowania zjawisk problemowych. Oprócz szczegółowej analizy problemów społecznych zwrócono również uwagę na wewnętrzny potencjał rozwojowy obszarów, który może mieć kluczowy wpływ na rozwój całej Gminy. Analiza została przeprowadzona w oparciu o kryteria wskazane w „Zasadach Programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych(...)”, Toruń 2016 r. Na tej podstawie sporządzono wykaz sołectw z gorszymi niż średnia dla gminy wskaźnikami i oznaczono obszar zdegradowany. Następnie określono obszar do rewitalizacji wybierając sołectwa, w których koncentracja problemów jest największa i stanowi istotny hamulec do dalszego rozwoju całej gminy.

Rys.6. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i rewitalizacji Gminy Włocławek

Opracowanie własne

Zgodnie z rozdziałem 6.4.2 „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych...”, do obszaru zdegradowanego należy zaliczyć sołectwa spełniające jednocześnie kryteria:

1. występowania, co najmniej dwóch problemów społecznych:
2. obecności przestrzeni zdegradowanej, która została uwzględniona do celów rozwoju społecznego
3. problemy przestrzenno – funkcjonalne, środowiskowe i gospodarcze

5.2. ANALIZA PORÓWNAWCZA

I. SFERA SPOŁECZNA

1.1. Demografia

Tabela 9. Liczba ludności wg sołectw – stan na dzień 31.12.2016r

Sołectwo	ludność	%
Dąb Mały	194	2,7
Dobra Wola	456	6,18
Gróbcze	119	1,65
Józefowo	318	4,42
Kolonia Dębice	119	1,65
Kosinowo	386	5,36
Koszanowo	136	1,89
Kruszyn	732	10,18
Kruszynek	476	6,62
Ludwinowo	263	3,65
Ładne	151	2,10
Łagiewniki	174	2,42
Markowo	108	1,51
Modzerowo	499	6,94
Mursk	63	0,88
Nowa Wieś	788	10,96
Pińczata	217	3,02
Poddębice	101	1,40
Skoki Duże	150	2,08
Smólnik	360	5,01
Smólsk	324	4,51
Telążna Leśna	240	3,34
Warząchewka Królewska,	84	1,17
Warząchewka Nowa	174	2,49

Warząchewka Polska	269	3,74
Wistka Królewska	293	4,07
Ogółem w gminie	7188	100

Dane z Urzędu Gminy

Wytłuszczonym drukiem zaznaczono miejscowości o największej koncentracji mieszkańców na terenie gminy

Największymi ośrodkami zamieszkania są: **Dobra Wola, Kosinowo, Kruszyn, Kruszynek, Modzerowo, Nowa Wieś, Smólnik.**

Tabela 10.

Ludność Gminy Włocławek w podziale na grupy społeczno- ekonomiczne w 2016r. – stan na dzień 31.12.2016

Sołectwo	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Ludność ogółem
Dąb Mały*	32 16,49%	128 65,98%	34 17,53%	194 100%
Dobra Wola*	75 16,85%	291 65,39%	79 17,75%	445 100%
Gróbce*	16 13,45%	79 66,39%	24 20,17%	119 100%
Józefowo	71 22,33%	205 64,47%	42 13,21%	318 100%
Kolonia Dębice	26 21,85%	77 64,71%	16 13,45%	119 100%
Kosinowo	85 22,02%	249 64,25%	52 13,47%	386 100%
Koszanowo	30 22,06%	84 61,76%	22 16,18%	136 100%
Kruszyn	148 20,22%	484 66,12%	100 13,66%	732 100%
Kruszynek	101 21,22%	312 65,55%	63 13,24%	476 100%
Ludwinowo*	34 12,93%	181 68,82%	48 18,25%	263 100%
Ładne	33 21,85%	99 65,56%	19 12,58%	151 100%
Łagiewniki*	31 17,82%	111 63,79%	32 18,39%	174 100%
Markowo*	17 15,74%	72 66,67%	19 17,59%	108 100%
Modzerowo	106 21,24%	320 64,13%	73 14,63%	499 100%
Mursk	16 25,40%	40 63,49%	7 11,11%	63 100%
Nowa Wieś	149 18,91%	532 67,51%	107 13,58%	788 100%
Pińczata	44 20,28%	150 69,12%	23 10,60%	217 100%
Poddębice	23 22,77%	56 55,45%	22 21,78%	101 100%
Skoki Duże*	11 7,33%	113 75,33%	26 17,33%	150 100%

Smólnik	70 19,44%	237 65,83%	53 14,72%	360 100%
Smólsk	58 17,90%	217 66,98%	49 15,12%	324 100%
Telążna Leśna	53 22,08%	154 64,17%	33 13,75%	240 100%
Warząchewka Królewska	15 17,86%	53 63,10%	11 13,20%	84 100%
Warząchewka Nowa	39 21,79%	119 66,48%	21 11,73%	179 100%
Warząchewka Polska	48 17,84%	184 68,40%	37 13,75%	269 100%
Wistka Królewska	70 23,89%	185 63,14%	38 12,97%	293 100%
Ogółem w gminie	1401- 18,49%	4732 65,83%	1055 14,68%	7188 100%

Dane: Urząd Gminy

Wytłuszczonym drukiem zaznaczono miejscowości ze wskaźnikiem gorszym niż średnia dla gminy. *oznaczono miejscowości w których odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym jest wyższy niż odsetek mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym.

Z punktu widzenia demografii najgorzej przedstawia się sytuacja w miejscowościach: **Dobra Wola, Łagiewniki**, w których wszystkie wskaźniki są gorsze niż średnia w gminie.

Gmina Włocławek ma stosunkowo korzystną sytuację demograficzną - odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w porównaniu do odsetka osób w wieku produkcyjnym jest niższy o 51,15%. Również porównując odsetek osób w wieku poprodukcyjnym – 14,68% liczby mieszkańców do odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym – 19,48% liczby mieszkańców sytuacja jest nadal korzystna dla gminy. Natomiast analizując sytuację w poszczególnych miejscowościach wyraźnie widać, że dla nich trend jest niekorzystny.

Na tle województwa i powiatu demografia w Gminie Włocławek jest wyjątkowa. Wynika to z faktu, iż dużo młodych rodzin wyprowadza się z Włocławka i osiedla w gminie. Jest to bardzo korzystny impuls rozwojowy, niesie jednak ze sobą niebezpieczeństwo dezintegracji społecznej mieszkańców, podział na swoich i nowo osiedlonych. Ważne jest aby już na etapie wzajemnej ciekawości podjąć działania integrujące ludność.

1.2. RYNEK PRACY

Bezrobocie dla każdej jednostki samorządu terytorialnego jest jednym z najtrudniejszych do rozwiązania problemów społeczno-gospodarczych. W dłuższej perspektywie szczególnie dotkliwe odczuwane mogą być jego skutki społeczne. W związku z powyższym działania mające na celu ograniczenie skali bezrobocia powinny stanowić jeden z głównych priorytetów jednostek samorządowych.

W populacji bezrobotnych większość stanowią kobiety analogicznie do wskaźników krajowych. Oprócz tego występuje zjawisko ukrytego bezrobocia, typowego dla gmin wiejskich. Ta tendencja może budzić niepokój, gdyż świadczy o tym, że zauważalny stopniowy wzrost liczby podmiotów gospodarczych, szczególnie w sektorze prywatnym, nie przekłada się na przyrost miejsc pracy. Wynika to z faktu, że w większości powstają firmy prowadzone jednoosobowo w formie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne.

Tabela nr 11

Charakterystyka liczby bezrobotnych w 2016r. na terenie sołectw w Gminie Włocławek wg stanu na dzień 31.12.2016r.

Lp.	Sołectwo	Liczba bezrobotnych	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Stopa bezrobocia %
1.	Dąb Mały	26	128	20,31
2.	Dobra Wola	49	291	16,84
3.	Gróbcze	6	79	7,59
4.	Józefowo	24	221	10,86
5.	Kolonie Dębice	7	77	9,09
6.	Kosinowo	39	249	15,66
7.	Koszanowo	4	84	4,76
8.	Kruszyn	39	484	8,06
9.	Kruszynek	36	312	11,54
10.	Ludwinowo	22	181	12,15
11.	Ładne	18	99	18,18
12.	Łagiewniki	13	111	11,71
13.	Markowo	7	72	9,72
14.	Modzerowo	35	320	10,94
15.	Mursk	8	40	20
16.	Nowa Wieś	30	516	5,81
17.	Pińczata	20	150	13,33
18.	Poddębice	6	56	10,71
19.	Skoki Duże	17	113	15,04
20.	Smólnik	41	237	17,30
21.	Smólsk	33	217	15,21
22.	Telązna Leśna	21	154	13,64
23.	Warząchewka Królewska	6	53	11,32
24.	Warząchewka Nowa	10	119	8,40
25.	Warząchewka Polska	19	184	10,33
26.	Wistka Królewska	43	185	23,24
	RAZEM	579	4732	12,23

Dane PUP

Pogrubionym drukiem oznaczono miejscowości w których wskaźnik jest wyższy niż średnia dla gminy

Stopa bezrobocia wyższa niż średnia w gminie jest w sołectwach: Dąb Mały, Dobra Wola, Kosinowo, Ładne, Mursk, Pińczata, Skoki Duże, Smólnik, Smólsk, Telązna Leśna, Wistka Królewska.

1.3. POMOC SPOŁECZNA

W Gminie Włocławek 14,41% mieszkańców znajduje się pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. W poszczególnych sołectwach odsetek ten kształtuje się następująco:

Tabela 14.

Odsetek podopiecznych GOPS w sołectwach wg. stanu na dzień 31.12.2016r.

Sołectwo	Liczba osób korzystająca z GOPS	Liczba ludności	% Korzystających z pomocy GOPS w ludności ogółem
Dąb Mały	54	194	27,84
Dobra Wola	86	445	19,33
Gróbce	7	119	5,88
Józefowo	31	318	9,75
Kolonie Dębice	7	119	5,88
Kosinowo	78	386	20,21
Koszanowo	6	136	4,41
Kruszyn	117	732	15,98
Kruszynek	87	476	18,28
Ludwinowo	20	263	7,60
Ładne	41	151	27,15
Łągiewniki	10	174	5,75
Markowo	9	108	8,33
Modzerowo	25	499	5,01
Mursk	8	63	12,70
Nowa Wieś	30	788	3,81
Pińczata	12	217	5,53
Poddębice	15	101	14,85
Skoki Duże	68	150	45,33
Smólnik	187	360	51,94
Smólsk	31	324	9,57
Telążna Leśna	21	240	8,75
Warząchewka Królewska	8	84	9,52
Warząchewka Nowa	2	179	1,12
Warząchewka Polska	5	269	1,86
Wistka Królewska	51	293	17,41
RAZEM	1 016	7 119	14,41

Dane Urząd Gminy

Pogrubionym drukiem oznaczono sołectwa w których odsetek podopiecznych jest wyższy niż średnia dla gminy.

Największa koncentracja problemów społecznych jest w sołectwach: Dąb Mały, Dobra Wola, Kosinowo, Kruszyn, Kruszynek, Ładne, Poddębice, Skoki Duże, Smólnik, Wistka Królewska.

Poniżej zamieszczono tabelę zawierającą zestawienie głównych problemów podopiecznych GOPS w Gminie Włocławek

Tabela 15.

Charakterystyka pomocy społecznej w Gminie Włocławek w 2016r.

Sołectwo	Ubóstwo		Ochrona macierzyństwa		Bezrobocie		Niepełnosprawność		Przewlekła choroba		Bezradność		Liczba ogółem
	r	o	r	o	r	o	r	o	r	o	r	o	
Dąb Mały*	27 13,92%	34 17,52%	5 2,58%	29 14,95%	30 15,46%	89 45,88%	4 2,06%	12 6,18%	2 1,03%	4 2,06%	19 9,79%	55 28,35%	194 100%
Dobra Wola	30 6,74%	56 12,58%	3 0,67%	13 2,92%	31 6,97%	102 22,92%	2 0,45%	5 1,12%	1 0,22%	2 0,45%	8 1,80%	25 5,62%	445 100%
Gróbce	0	0	0	0	10,84%	43,36%	10,84%	32,52%	0	0	0	0	119 100%
Józefowo*	20 5,88%	33 9,70%	4 1,18%	16 4,70%	17 5,00%	54 15,88%	7 2,06%	8 2,35%	3 0,88%	6 1,76%	10 2,94%	29 8,53%	340 100%
Kolonia Dębice	0	0	0	0	21,68%	75,88%	0	0	0	0	0	0	119 100%
Kosinowo	15 3,87%	29 7,51%	1 0,26%	7 1,81%	31 8,03%	72 18,65%	3 0,78%	3 0,78%	2 0,52%	4 1,04%	4 1,04%	9 2,33%	386 100%
Koszanowo	1 0,73%	5 3,68%	0	0	1 0,73%	1 0,73%	0	0	0	0	0	0	136 100%
Kruszyn*	39 5,33%	59 8,06%	2 0,27%	10 1,37%	28 3,82%	100 13,66%	5 0,68%	12 1,64%	3 0,41%	6 0,82%	16 2,18%	46 6,28%	732 100%
Kruszynek	13 2,73%	38 7,98%	1 0,21%	5 1,05%	20 4,20%	61 12,81%	1 0,21%	2 0,42%	1 0,21%	2 0,42%	5 1,05%	14 2,94%	476 100%
Ludwinowo	1 0,38%	3 1,14%	0	0	10 3,80%	20 7,60%	0	0	0	0	0	0	263 100%
Ładne*	117,28 %	2818,54 %	10,66%	53,31%	31, 99%	2516, 56%	21, 32%	63, 97%	0	0	42, 65%	159 ,93 %	151 100 %
Łagiewniki	0	0	0	0	31,72%	74,02%	10,57%	31,72%	0	0	0	0	174 100%
Markowo	4 3,7 0%	11 10,18%	0	0	3 2,7 8%	9 8,33%	0	0	0	0	1 0,9 2%	3 2,7 8%	108 100 %
Modzerowo	30, 60%	71, 40%	10, 20%	4 0,8 0%	61, 20%	173,4 1%	0	0	0	0	0	0	499 100 %

Mursk	11, 59%	11, 59%	0	0	34, 76%	711,1 1%	0	0	0	0	0	0	63 100 %
Nowa Wieś	7 0,9 1%	15 1,9 6%	0	0	8 1,0 4%	23 3,00%	0	0	0	0	0	0	766 100 %
Pińczata	0	0	0	0	52, 30%	115,0 7%	10, 46%	10, 46%	0	0	0	0	217 100 %
Poddebice	54, 95%	13 12,87%	0	0	32, 97%	98 91%	0	0	0	0	0	0	101 100 %
Skoki Duże	12 8,00%	32 21,34%	3 2,00%	15 10,00%	22 14,67%	66 44,00%	0	6 4,00%	2 1,34%	5 3,34%	5 3,34%	15 10,00%	150 100 %
Smólnik*	43 11,94%	87 24,17%	2 0,55%	10 2,78%	39 10,83%	106 29,44%	5 1,39%	12 3,33%	3 0,83%	6 1,67%	26 7,22%	75 20, 83%	360 100 %
Smólsk	11 3,3 9%	20 6,1 7%	0	0	12 3,7 0%	36 11,12 %	0	0	0	0	1 0,3 1%	3 0,9 2%	324 100 %
Telążna Leśna	0	0	0	0	6 2,5 0%	21 8,75%	0	0	0	0	0	0	240 100 %
Warząchewka Królewska	3 3,57%	5 5,95%	0	0	1 1,19%	5 5,95%	0	0	0	0	0	0	84 100%
Warząchewka Nowa	1 0,56%	1 0,56%	0	0	0	0	2 1,12%	3 1,68%	0	0	0	0	179 100%
Warząchewka Polska	0	2 0,74%	0	0	1 0,37%	3 1,11%	1 0,37%	2 0,74%	0	0	0	0	269 100 %
Wistka Królewska*	35 11,94%	64 21,84%	2 0,68%	9 3,07%	31 10,58%	94 32,08%	5 1,71%	15 5,12%	3 1,02%	6 2,05%	10 3,41%	29 9,90%	293 100%
Razem	282 3,92%	543 7,55%	25 0,35%	123 1,71%	317 4,41%	949 13,20%	39 0,54%	90 1,25%	20 0,28%	41 0,57%	109 1,52%	318 4,42%	7188 100%

Dane Urząd Gminy

Pogrubionym drukiem oznaczono wskaźniki gorsze niż średnia dla gminy;

* oznaczono sołectwa w których wszystkie wskaźniki są gorsze niż średnia dla gminy

Najtrudniejsza sytuacja jest w sołectwach: Dąb Mały , Józefowo, Kruszyn, Ładne, Skoki Duże, Smólnik, Wistka Królewska.

1.4. Bezpieczeństwo publiczne

Tabela 16.

Wykroczenia i przestępstwa na terenie Gminy Włocławek w 2016r.

	Sołectwa	Liczba interwencji służb porządkowych	Liczba wykroczeń	Ludność
27.	Dąb Mały	65 - 28,87%	0	194 - 100%
28.	Dobra Wola	23 - 5,19%	4 - 0,90%	445 - 100%
29.	Gróbce	10 - 8,40%	0	119 - 100%
30.	Józefowo*	58 - 18,24%	5 - 1,57%	318 - 100%
31.	Kolonie Dębice	4 - 3,36%	0	119 - 100%
32.	Kosinowo*	63 - 16,32%	10 - 2,59%	386 - 100%
33.	Koszanowo	5 - 3,68%	0	136 - 100%
34.	Kruszyn	64 - 8,74%	15 - 2,05%	732 - 100%
35.	Kruszynek	31 - 6,51%	6 - 1,26%	476 - 100%
36.	Ludwinowo*	65 - 24,71%	9 - 3,42%	263 - 100%
37.	Ładne	15 - 9,93%	1 - 0,66%	151 - 100%
38.	Łągiewniki	17 - 9,77%	2 - 1,15%	174 - 100%
39.	Markowo	3 - 2,78%	0	108 - 100%
40.	Modzerowo	53 - 10,62%	3 - 0,60%	499 - 100%
41.	Mursk*	16 - 25,40%	2 - 3,17%	63 - 100%
42.	Nowa Wieś*	100 - 12,69%	17 - 2,16%	788 - 100%
43.	Pińczata*	35 - 16,13%	7 - 3,23%	217 - 100%
44.	Poddębice	7 - 6,93%	0	101 - 100%
45.	Skoki Duże*	22 - 14,67%	5 - 3,33%	150 - 100%
46.	Smólnik	31 - 8,61%	3 - 0,83%	360 - 100%
47.	Smólsk	3 - 0,93%	2 - 0,62%	324 - 100%
48.	Telążna Leśna	4 - 1,67%	0	240 - 100%
49.	Warząchewka Królewska	13 - 15,48%	0	84 - 100%
50.	Warząchewka Nowa	10 - 5,59%	2 - 1,12%	179 - 100%
51.	Warząchewka Polska	17 - 6,32%	2 - 0,74%	269 - 100%
52.	Wistka Królewska*	42 - 14,33%	9 - 3,07%	293 - 100%
53.	Razem	776 - 10,90%	104 - 1,45%	7188 - 100%

Dane Urząd Gminy

Pogrubionym drukiem oznaczono wskaźniki gorsze niż średnia dla gminy;

* oznaczono sołectwa ze wszystkimi wskaźnikami gorszymi niż średnia dla gminy

Na terenie gminy nie odnotowano w 2016r. żadnych przestępstw kryminalnych, co jest zjawiskiem bardzo pozytywnym. Z punktu widzenia bezpieczeństwa publicznego można uznać, że w gminie jest stosunkowo spokojnie, w 15 sołectwach nie odnotowano wskaźników gorszych niż średnia dla gminy. Natomiast w sołectwach: Józefowo, Kosinowo, Ludwinowo, Mursk, Nowa Wieś, Pińczata, Skoki Duże i Wistka Królewska oba wskaźniki są niepokojąco wysokie.

1.5. Edukacja

Tabela 17.

Wyniki w nauce w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2015/2016

Miejscowość	Ilość uczniów	Ilość repetentów	Średnia testu szóstoklasisty
Kruszyn	195 + 91OP*	2	-
Smólnik	150 + 66 OP	4	-
Modzerowo	69 + 12 OP	0 jeden uczeń z wydłużonym etapem edukacyjnym	Część I 57% Część II 58 %
Warząchewka Polska	38 + 12 OP	1	63 %

Dane Urząd Gminy

*OP- oddział przedszkolny

Tabela 18.

Wyniki w nauce w szkołach gimnazjalnych w roku szkolnym 2015/2016

Miejscowość	Ilość uczniów	Ilość repetentów	Średnia testu gimnazjalisty	Ilość uczniów porzucających naukę
Kruszyn	64	0	60,64%	0
Smólnik	36	0 (3 z ubiegłorocznej kl. pierwszej są obecnie w klasie VII)	56,14%	0
Modzerowo	30	0	58,23%	0
Warząchewka Polska	11	0	51,59%	0

Dane Urząd Gminy

Tabela 19.

Problemy w szkołach w roku szkolnym 2015/2016

Miejscowość	Wzajemna agresja uczniów	Brak pomocy w nauce ze strony rodziców	Wagary	Brak współpracy rodziców ze szkołą
Kruszyn	4	15	2	2
Smólnik	1	4	0	0
Modzerowo	0	0	0	0
Warząchewka Polska	0	0	0	0

Dane Urzędu Gminy za rok szkolny 2015/2016

1.6. Główne problemy zidentyfikowane w sferze społecznej w Gminie Włocławek.

Analiza wskaźników dotyczących sfery społecznej można określić następujące problemy:

- wysokie bezrobocie w grupie do 12 miesięcy w tym kobiet
- brak miejsc pracy
- wysoki wskaźnik osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej
- niski poziom bezpieczeństwa publicznego
- niezadawalające wyniki nauczania tak na poziomie szkół podstawowych jak i gimnazjów
- problemy wychowawcze w szkołach i brak współpracy rodziców
- niskie i nieadekwatne do potrzeb rynku pracy kwalifikacje osób bezrobotnych
- problemy zdrowotne mieszkańców;
- niewystarczająca baza sportowo- rekreacyjna;
- niewystarczająca liczba miejsc integracji społeczno-kulturowej, niedostatecznie wyposażone,
- brak współpracy między rodowitymi a nowo osiedlonymi mieszkańcami
- utrudniony dostęp do usług społecznych

II. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

2.1. Ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego

Rozwijanie systemów infrastruktury technicznej - realizacja zadań i programów traktowana jako priorytetowo w gminie

- 100 % zwodociągowania,
- kanalizowanie miejscowości o zwartej zabudowie,
- budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków w terenach o zabudowie rozproszonej,
- gazyfikacja gminy w dostosowaniu do potrzeb,
- systematyczne wprowadzanie ekologicznych systemów grzewczych,

- 100% dostęp do internetu i sieci komórkowej wsi,
- reelektryfikacja wsi.

Rozwój różnych form turystyki i rekreacji w oparciu o naturalne walory gminy (jeziora, Zbiornik Włocławski, ciekawy krajobraz)

- wyznaczenie miejsc stałego wypoczynku - tereny zespołów zabudowy letniskowej, miejsca kąpielisk i biwaków, przystanie żeglarskie,
- wyznaczenie ścieżek rowerowych oraz wodnych szlaków turystycznych,
- wyznaczenie terenów na działalność sportowo - rekreacyjną (np. korty tenisowe, pola golfowe).

W polityce **ochrony środowiska** główne zadania to:

- oparcie rozwoju społeczno-gospodarczego gminy o zasadę zrównoważonego rozwoju,
- szeroka promocja edukacji ekologicznej,
- przestrzeganie wszelkich zasad i ograniczeń w stosunku do obszarów prawnie chronionych,
- wykorzystanie obszarów sąsiadujących z obszarami chronionymi do promocji walorów przyrodniczo - krajobrazowo - turystycznych gminy,
- racjonalne gospodarowanie w obszarze pradoliny Wisły, która stanowi obszar zasobowy wody podziemnej - Główny Zbiornik Wód Podziemnych, wymagający przestrzegania zasad najwyższej ochrony ze względu na niekorzystną budowę geologiczną,
- kształtowanie systemu ekologicznego gminy poprzez tworzenie nowych obszarów chronionych,
- likwidacja źródeł zanieczyszczeń wód, ograniczenie zanieczyszczeń obszarowych - sptywów powierzchniowych poprzez budowę przyzagrodowych oczyszczalni ścieków w terenach o dużym rozproszeniu zabudowy,
- zwiększenie powierzchni zalesień i zadrzewień, szczególnie w południowo- zachodniej części gminy, poprzez wprowadzenie zieleni śródpolnej, sadownictwo oraz plantacje drzew.

Polityka rolna to:

- rozwój specjalistycznej produkcji - warzywnictwa i sadownictwa z wykorzystaniem zasobów siły roboczej,
- pierwotna produkcja rolna na zaopatrzenie ludności miasta Włocławka,
- promocja zdrowej żywności,
- rozwój usług, obsługi rolnictwa, przetwórstwa rolno - spożywczego, przechowalnictwa i chłodnictwa opartego o lokalną bazę surowcową i siłę roboczą,
- szukanie rynków zbytu dla płodów rolnych.

W **polityce mieszkaniowej** samorząd gminy nastawia się na:

- ułatwienia w pozyskiwaniu terenów w obszarach preferowanych pod rozwój osadnictwa,
- przyspieszenie procedury otrzymywania pozwoleń na budowę.
- W polityce restrukturyzacji przemysłu w gminie będzie to:

- dostosowanie profilu produkcji do surowców lokalnych,
- wprowadzenie innowacyjnych technologii,
- reorganizacja zbytu towarów (marketing),

Polityka ochrony dóbr kultury to:

- programy prac badawczych i studialnych tzw. „programy ratownictwa przestrzennego, jako część składowa programu ochrony dóbr kultury,
- oddawanie w dzierżawę lub sprzedawanie obiektów zabytkowych na cele zgodne z ich charakterem np. dla turystyki krajoznawczej,
- stworzenie preferencji finansowych (ulgi podatkowe) i działania organizacyjne (prywatyzacja).

2.2. Infrastruktura techniczna

Mieszkalnictwo

Tabela 20.

Mieszkania komunalne w Gminie Włocławek wg stanu na dzień 31.12.2017r.

Miejscowość	Ilość mieszkań	Stan techniczny budynku
Smólnik 16	3	dobry
Modzerowo 2	1	dobry
Wistka Królewska	1	do rozbiórki
Kruszynek („czworak”)	5	zły
Kruszynek (Pałac)	1	średni
Kruszynek (blok)	9	dobry
Kruszyn	7	bardzo dobry
Kruszyn (ul. Kazimierza Wielkiego)	1	zły

Dane Urząd Gminy

Tabela 21.

Zaniedbane budynki i tereny na obszarach zamieszkałych wg stanu na dzień 31.12.2016r.

Lp.	Sołectwo	Obiekt	Teren	Właściciel	Uwagi
1.	Dąb Mały	Świetlica wiejska		Gmina Włocławek	Niedostosowana do potrzeb organizowanych spotkań społecznych Brak odpowiedniego ogrzewania Brak wyposażenia (multimedia)
2.	Dobra Wola	Zespół Dworsko-Parkowy w Świętosławiu - Tereny po PGR w Świętosławiu Świetlica wiejska		Skarb Państwa Gmina Włocławka	Niedostosowana do potrzeb organizowanych spotkań Brak wyposażenia świetlicy Zaniedbany teren wokół świetlicy Wymagany remont wewnątrz budynku
3.	Gróbce	brak	-	-	-
4.	Józefowo	Świetlica wiejska		Gmina Włocławek	Nowy budynek ale wymaga wyposażenia, Zagospodarowania terenu wokół
5.	Kolonie Dębice	brak	-	-	-
6.	Kosinowo	brak	-	-	-
7.	Koszanowo	brak	-	-	-
8.	Kruszyn	Budynek wielorodzinny (dawny dom nauczyciela) Opuszczony dom		Prywatne osoby Prywatna osoba	Dach do remontu, Elewacja do remontu
9.	Kruszynek	1. Budynek mieszkalny (wielorodzinny- blok) 2. Budynek mieszkalny (Wielorodzinny- Pałac) z 1590r.		1. Prywatne osoby, Gmina Włocławek - jako współwłaściciel 2. Prywatne osoby, Gmina Włocławek - jako współwłaściciel	Wszystkie do remontów: elewacja teren

		3. Budynek mieszkalny (wielorodzinny- „czworak”)		3. Prywatne osoby, Gmina Włocławek - jako współwłaściciel	
10.	Ludwinowo	1. Obszar po PGR 2. teren- nieużytki	-	1. Prywatni właściciele 2. Gmina Włocławek	Teren nierówny zarośnięty krzewami
11.	Ładne	Budynek mieszkalny	-	Prywatna osoba	-
12.	Łagiewniki	Budynek gospodarczy	-	Prywatna osoba	-
13.	Modzerowo	-	-	-	-
14.	Markowo	brak	-	-	-
15.	Mursk	Cmentarz ewangelicki	Niewielkie pozostałości, degradacja zabytku	Gmina Włocławek	-
16.	Nowa Wieś	Teren nieużytkowany	-	Skarb państwa	-
17.	Pińczata	brak	-	-	-
18.	Poddębice	brak	-	-	-
19.	Skoki Duże	brak			
20.	Smólnik	Stare zabudowanie gospodarski	-	Prywatna osoba	-
21.	Smólsk	Posesja prywatnej osoby Ruiny budynku Budynek Gospodarczy Zdewastowany budynek	- - - -	Prywatna osoba Prywatna osoba Prywatna osoba Prywatna osoba	- - - -
22.	Telążna Leśna	Świetlica Wiejska Ruiny budynków gospodarskich	- -	Gmina Włocławek Prywatna osoba	Do remontu elewacja
23.	Warząchewka Królewska	brak	-	-	-
24.	Warząchewka Nowa	Ruiny budynku mieszkalnego	-	Prywatna osoba	-
25.	Warząchewka Polska	-	-	-	-
26.	Wistka Królewska	Zespół Dworsko- parkowy Świetlica wiejska	Dwór- ruina park- prawie całkowita degradacja	Prywatna osoba Gmina Włocławek	- Zaniedbany teren wokół świetlicy

Dane Urząd Gminy

2.3. Główne problemy zidentyfikowane w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Analizując sferę przestrzenną Gminy Włocławek, można zidentyfikować następujące problemy:

- zły stan techniczny części dróg,
- niedostosowanie klasy dróg do potrzeb lokalnego ruchu drogowego
- energochłonny system oświetlenia
- zły stan techniczny budynków
- konieczność remontu kapitalnego niektórych mieszkań komunalnych
- zaniedbane tereny i budynki na terenach zamieszkałych

III. SFERA GOSPODARCZA

3.1. Rolnictwo

W rozwoju gospodarczym gminy podstawowe i decydujące znaczenie pełni funkcja rolnicza. W strukturze użytkowania ziemi największą powierzchnię zajmują użytki rolne:

- użytki rolne stanowią 33 % ogólnej powierzchni gminy
- lasy stanowią 49% ogólnej powierzchni gminy
- wody powierzchniowe stojące i płynące zajmują 11,13 % ogólnej powierzchni gminy

pozostała powierzchnia to tereny zabudowane.

3.2. Przedsiębiorczość

Według danych Urzędu Gminy zarejestrowane są 352. podmioty gospodarcze. Obecnie utrzymuje się nieznaczna tendencja wzrostowa i utrzymuje się na podobnym poziomie jak w powiecie. Świadczy to o przeciętnym wskaźniku przedsiębiorczości w Gminie Włocławek.

3.3. Potencjał turystyczny

Gmina Włocławek jako właściciel nie posiada infrastruktury turystycznej. Obserwuje się rosnące z roku na rok zainteresowanie mieszkańców Włocławka wypoczynkiem w najbliższym jego sąsiedztwie, w tym również na terenie gminy. Dlatego też zakłada się rozwój usług turystycznych bazujących na bogactwie zasobów naturalnych gminy (wody otwarte, powierzchnie leśne, itp.).

Na terenie gminy istnieją warunki do rozwoju turystyki, szczególnie na terenach położonych w pasie Wisły. Występują tu doskonałe warunki do uprawiania sportów wodnych i wędkowania. Rośnie również zainteresowanie jazdą konna, która mogłaby się rozwijać w oparciu o gospodarstwa agroturystyczne.

3.4. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Tabela 22.

Ewidencja zabytków nieruchomych Gminy Włocławek, zgodnie z wykazem przekazany przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu Delegaturę we Włocławku wg. stanu na dzień 31.12.2016r.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Czas powstania	Uwagi
1.	Adaminowo	dom drewniany nr 8	ok. 1900	Własność prywatna
2.	Dąb Polski	dom drewniany 10	1819 przed	Własność prywatna

3.	Dąb Polski	krzyż przydrożny		Własność prywatna
4.	Dębice	krzyż przydrożny	1 ćw. XX w.	Własność prywatna
5.	Dębice Ludwinowo	aleja topolowo - lipowa		
6.	Humlin	dom nr 6	1933	Własność prywatna
7.	Humlin	spichlerz nr 6	I. 30-te XX w.	Własność prywatna
8.	Humlin	dom nr 9	ok. 1870	Własność prywatna
9.	Józefowo - Potok	kaszarnia	1936	inna funkcja
10.	Józefowo - Potok	młyn wodny, ob. elektryczny	1925	Własność prywatna
11.	Kruszyn	historyczny układ ruralistyczny		
12.	Kruszyn	zespół kościoła parafialnego :		
		kościół paraf rzymskokatolicki p.w. św. MB Królowej Polski	1955-1957	
		plebania	1920 ok.	
		budynek gospodarczy I	XX w. 20 lata	
		budynek gospodarczy II	XX w. 20 lata	
		ogrodzenie	XX w. 20 lata	
	Kruszyn	organistówka, ul. Kazimierza Wlk. 60	XX w. pocz.	
13.	Kruszyn	cmentarz parafialny rzymskokatolicki:	3 ćw. XIX w.	
		nagrobki historyczne		
		ogrodzenie		
		starodrzew		
14.	Kruszyn	park podworski	XIX w. 2 poł.	stan zły, ob. częściowo boisko szkolne
15.	Kruszyn	szkoła, ul. Kazimierza Wlk. 83	1930 ok.	ob. budynek mieszkalny
16.	Kruszyn	budynek gospodarczy przy szkole, ul. Kazimierza Wlk. 83	XX w. pocz.	
17.	Kruszyn	dom, ul. Kazimierza Wielkiego 83	1 ćw. XX w.	Własność prywatna
18.	Kruszyn	dom, ul. Szkolna 2	1935	Własność prywatna
19.	Kruszyn	figurka Chrystusa przydrożna	XX w. pocz.	
20.	Kruszyn	figurka NMP przydrożna	1919	
21.	Kruszynek - Dobra Wola	droga brukowa (1400 m)	lata 30-te XX w.	położony asfalt
22.	Kruszynek	zespół dworsko - parkowy :		Własność prywatna
		dwór	XIX w. poł. ok.	Własność prywatna
		pozostałości parku dworskiego	XIX w. 2 poł.	stan zły

23.	Kruszynek - Chocień	aleja kasztanowa	XIX w. 1 poł.	wycięta
24.	Ładne (Mursk)	cmentarz ewangelicki:	1900-1920	niewielkie pozostałości (prawie całkowita degradacja zabytku)
		nagrobki historyczne		
		brama cmentarna	1920 ok.	
		starodrzew		
25.	Ładne (Mursk)	szkoła i zbór ewangelicki, ob. dom	1896	
26.	Modzerowo	kaplica ewangelicka, ob. filialna rzymskokatolicka p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP	1934	
27.	Modzerowo	brama do kaplicy ewangelickiej	1934	
28.	Modzerowo	figura przydrożna NMP	I. 20-teXXw _M remont po 2000	
29.	Modzerowo	dom z częścią inwentarską nr 49	2 ćw. XX w.	Własność prywatna
30.	Pińczata	dom drewniany nr 32	pocz. XX w.	Własność prywatna
31.	Przerytka	dom drewniany 1	4 ćw. XIX w.	Własność prywatna
32.	Przerytka	kapliczka przydrożna z figurą Św. Józefa	Ok. 1930	
33.	Ruda	leśniczówka drewniana	2 ćw. XX w.	
34.	Ruda	stodoła drewniana przy leśniczówce	2 ćw. XX w.	
35.	Skoki Duże	dom drewniany 4 (dawniej 3)	XX w. 3 ćw.	Własność prywatna
36.	Skoki Duże	dom gliniany 5	1860 ok.	Własność prywatna
37.	Skoki Duże	dom drewniano - murowany 10	XIX/XXw.	Własność prywatna
38.	Smólnik	zespół budynków szkoły:		
		szkoła	1929	
		dom nauczyciela	1929	
		budynek gospodarczy	1929	
39.	Smólnik	dom drewniany 17	XIX w. 4 ćw.	Własność prywatna
40.	Smólnik	dom drewniany 26	ok. poł. XIX w.	Własność prywatna
41.	Smólnik	dom drewniany 38	XIX w. 4 ćw.	Własność prywatna
42.	Smólnik	kapliczka MB	1 ćw. XX w.	
43.	Smólsk	figurka Chrystusa	XX w. pocz.	
44.	Smólsk	kapliczka NMP	XX w. pocz.	
45.	Telążna Stara	dom drewniany 8	1 ćw. XX w.	Własność prywatna
46.	Warząchewka Polska	zespół dworca kolejowego:		
		dworzec	1920 ok..	

		budynek gospodarczy	1920 ok.	
		budynek gospodarczy drewniany	1920 ok.	
		Szalet i budynek	1920 ok.	
47.	Warząchewka Polska	szkoła	1959	
48.	Wistka Królewska	kapliczka MB	1 ćw. XX w.	
49.	Wójtowskie	dom drewniany 3	1913	Własność prywatna
50.	Włocławek - Kruszyn – Kolonia Dębice - Świętosław - Nowa Wieś	Linia kolejki wąskotorowej		rozebrana (zachowany odcinek Kolonia Dębice - Świętosław
51.	Kutno - Włocławek - Aleksandrów Kuj. -Toruń	Linia kolejowa		

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu, Delegatura we Włocławku. Urząd Gminy

3.5. Główne problemy zidentyfikowane w sferze gospodarczej

- niekorzystna sytuacja gospodarcza regionu, brak kapitału, niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowej społeczności lokalnej,
- brak lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego, dominacja pierwotnej produkcji rolnej skutecznie hamuje rozwój nowoczesnej produkcji rolnej,
- mieszkania komunalne wymagające kapitalnego remontu
- brak miejsc pracy w przemyśle,
- wyposażenie w infrastrukturę techniczną na niewystarczającym poziomie (konieczność rozbudowy sieci kanalizacyjnej, modernizacji oczyszczalni ścieków, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- niedoinwestowane placówki oświaty, kultury i sportu,
- obiekty dziedzictwa kulturowego w złym stanie technicznym, wymagające kapitalnych remontów,
- system komunikacji słabo rozwinięty, niewystarczającą liczbą dróg o nawierzchni asfaltowej, konieczność budowy nowych odcinków dróg łączących wsie i sołectwa, konieczność przebudowy istniejących dróg,
- nierozwinięty lokalny system ścieżek rowerowych oraz chodników przy drogach gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz drodze krajowej,

IV. SFERA ŚRODOWISKOWA

4.1. Zasoby naturalne.

Na terenie gminy znajduje się obszar wydobycia kruszywa naturalnego. Żwirownia znajduje się na terenie miejscowości Skoki Duże i zaspakaja potrzeby lokalne w zakresie budownictwa i drogownictwa.

4.2. Zagrożenia środowiska.

Brak pełnej kanalizacji gminy może wiązać się z obciążeniem środowiska ściekami w przypadku wprowadzenia nieczyszczonych wód do gruntu (nieszczelne szamba). Uciążliwe dla mikroklimatu i stanu higieny atmosfery zwłaszcza w porze jesienno – zimowej są kotłownie i paleniska domowe zużywające węgiel. Z terenu Gminy wiejskiej Włocławek najczęściej emituje się do powietrza tlenku węgla. Ponadto powierzchniowa warstwa ziemi najczęściej narażona jest na działanie wody (erozja wodna) lub wiatru (erozja wietrzna).

4.4. Główne problemy zidentyfikowane w sferze środowiskowej

Do głównych problemów zidentyfikowanych w sferze środowiskowej należy zaliczyć:

- utrzymujący się wysoki poziom emisji CO₂ energochłonny system oświetlenia
- wysoki poziom zanieczyszczenia środowiska spowodowany emisją gazów cieplarnianych

V. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO GMINY WŁOCŁAWEK

5.1. Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, gospodarczej lub środowiskowej. Skalę tych negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki opisujące poszczególne sfery. Obszar zdegradowany jest podstawą do wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Wyznaczając obszar zdegradowany oparto się ponadto na *"Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020"* Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r.

Punktem wyjścia do wyznaczenia obszarów zdegradowanych była analiza porównawcza występowania problemów społecznych i gospodarczych w podziale na poszczególne sfery funkcjonowania Gminy. Przeprowadzona na potrzeby niniejszej Diagnozy analiza uwidoczniała następujące problemy społeczno – gospodarcze, jako główne czynniki problemowe .

Problemy społeczne:

- wysokie bezrobocie w grupie do 12 miesięcy w tym kobiet
- niezaspokojone potrzeby mieszkaniowe
- wysoki wskaźnik osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej
- niski poziom bezpieczeństwa publicznego
- wykluczenie cyfrowe starszego pokolenia
- niskie i nieadekwatne do potrzeb rynku pracy kwalifikacje osób bezrobotnych
- problemy zdrowotne – niepełnosprawność i przewlekła choroba

- niedostateczny wymiar pomocy usługowej dla osób starszych i niepełnosprawnych
- uboga oferta usług społecznych
- brak miejsc integracji społecznej
- niedostateczna liczba miejsc aktywności fizycznej
- brak integracji lokalnej ludności z nowo osiedlonymi mieszkańcami

Problemy funkcjonalno-przestrzenne:

- zły stan techniczny dróg,
- niedostosowanie klasy dróg do potrzeb lokalnego ruchu drogowego,
- słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna i mała ilość POŚ
- zaniedbane tereny i budynki na terenach zamieszkałych

Problemy gospodarcze:

- niedostateczna aktywność gospodarcza mieszkańców
- niekorzystna sytuacja gospodarcza regionu, brak kapitału, niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowej społeczności lokalnej,
- brak lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego, dominacja pierwotnej produkcji rolnej skutecznie hamuje rozwój nowoczesnej produkcji rolnej,
- brak miejsc pracy w przemyśle,
- wyposażenie w infrastrukturę techniczną na niewystarczającym poziomie (konieczność rozbudowy sieci kanalizacyjnej, modernizacji oczyszczalni ścieków, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- niedoinwestowane placówki oświaty, kultury i sportu,
- obiekty dziedzictwa kulturowego w złym stanie technicznym, wymagające kapitalnych remontów,
- system komunikacji słabo rozwinięty, zbyt mała liczba dróg o nawierzchni asfaltowej, konieczność budowy nowych odcinków dróg łączących wsie i sołectwa, konieczność przebudowy istniejących dróg,
- nierozwinięty lokalny system ścieżek rowerowych oraz chodników przy drogach gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz drodze krajowej,
- uboga baza turystyczna

Problemy środowiskowe:

- niezadawalający stopień ochrony środowiska i niska efektywność energetyczna obiektów
- energochłonny system oświetlenia
- utrzymujący się wysoki poziom emisji CO₂
-

Dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego Gminy Włocławek jako gminy wiejskiej analizowano poszczególne sfery funkcjonowania Gminy Włocławek w układzie poszczególnych sołectw.

Do wyznaczania obszarów zdegradowanych posłużono się wskaźnikami zawartymi w *Wytycznych* dodano również wskaźniki, które w sposób bardziej szczegółowy obrazują dane zjawisko i w efekcie pozwalają na taki dobór narzędzi interwencji, który zapewni rzeczywistą zmianę istniejących problemów

Sfera społeczna

- odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców
- odsetek bezrobotnych do liczby mieszkańców ogółem
- struktura bezrobotnych wg. płci
- struktura bezrobotnych wg. czasu pozostawania bez zatrudnienia

- odsetek osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej
- struktura świadczeń z pomocy społecznej
- odsetek interwencji służb porządkowych do liczby mieszkańców
- odsetek przestępstw karalnych do liczby mieszkańców
- odsetek wykroczeń do liczby mieszkańców
- struktura interwencji, przestępstw i wykroczeń
- wyniki testu szóstoklasisty
- wyniki egzaminu gimnazjalnego
- struktura problemów występujących w szkołach

Sfera funkcjonalno – przestrzenna

- infrastruktura budynków z mieszkaniami komunalnymi
- wykaz terenów i budowli zaniedbanych na terenach zamieszkałych w gminie

Sfera środowiskowa

- odsetek ulic wyposażonych w energooszczędne oświetlenie

Wyżej opisane wskaźniki pozwalają na wskazanie po analizie porównawczej miejscowości tworzące obszar zdegradowany Gminy Włocławek z uwagi na występujący tam stan kryzysowy potwierdzony przekroczeniem średnich dla gminy wartości przyjętych w analizie wskaźników. Zgodnie z ZPPR za obszar zdegradowany na terenach gmin wiejskich, uważa się całą miejscowość. Do obszaru zdegradowanego zaliczono wskazane w opracowaniu miejscowości, ponieważ spełniły one jednocześnie dwa kryteria:

- na terenie miejscowości występują, co najmniej dwa problemy społeczne, a wskaźniki dla tych problemów przyjmują wartości mniej korzystne w porównaniu do średniej dla Gminy Włocławek,
- na terenie sołectw występują przestrzenie zdegradowane lub negatywne zjawiska w przynajmniej jednej ze sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub infrastrukturalnej).

5.2. Charakterystyka obszaru zdegradowanego

Sfera społeczna

Obszar zdegradowany charakteryzuje się kumulacją i nasileniem negatywnych zjawisk społecznych w postaci:

- wyższy odsetek rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej,
- wyższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym,
- wyższy odsetek interwencji służb porządkowych i przestępstw,
- wyższy odsetek osób bezrobotnych w tym ludzi młodych

Tabela 23.
Koncentracja problemów społecznych w sołectwach Gminy Włocławek wg stanu na dzień 31.12.2016r.

Sołectwo	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Dąb Mały	X	X		X	X	X	X	X	X	X
Dobra Wola	X			X	X	X	X			X
Gróbce	X							X		
Józefowo		X	X		X	X	X	X		X
Kolonie Dębice										
Kosinowo		X	X	X			X	X	X	
Koszanowo	X									
Kruszyn			X		X		X	X	X	X
Kruszynek					X					
Ludwinowo	X	X	X							
Ładne				X	X	X	X	X		X
Łagiewniki								X		
Markowo					X					
Modzerowo						X				
Mursk		X	X	X						
Nowa Wieś		X	X							
Pińczata		X	X	X						
Poddębice	X				X					
Skoki Duże	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Smólnik	X			X	X	X	X	X	X	X
Smólsk	X			X						
Telązna Leśna				X						
Warząchewka Królewska		X								
Warząchewka Nowa										
Warząchewka Polska										
Wistka Królewska		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Razem	14,68%	10,90%	1,45%	12,23%	7,55%	0,35%	13,20%	1,25%	0,57%	4,41%

Dane Urząd Gminy

Objaśnienie: symbolem X oznaczono sołectwa ze wskaźnikiem gorszym od średniej dla gminy

- 1 – DEMOGRAFIA
 2 – INTERWENCJE SŁUŻB PORZĄDKOWYCH
 3 – WYKROCZENIA4 – STOPA BEZROBOCIA
 5 – UBÓSTWO6 – NIEWYDOLNOŚĆ RODZIELSKA
 7 – BEZROBOCIE
 8 – NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ
 9 – PRZEWLEKŁA CHOROBA10 – BEZRADNOŚĆ

Sołectwa na terenie których występuje koncentracja problemów społecznych: **Dąb Mały, Dobra Wola, Gróbce, Józefowo, Kosinowo, Kruszyn, Ludwinowo, Ładne, Mursk, Nowa Wieś, Pińczata, Poddebice, Skoki Duże, Smólnik, Smólsk, Wistka Królewska.**

Sfera funkcjonalno– przestrzenna

Poniższa tabela pokazuje miejscowości z budynkami i terenami zaniedbanymi.

Tabela 24.

Zaniedbane budynki i tereny na obszarach z koncentracją problemów społecznych wg stanu na dzień 31.12.2016r.

Lp.	Sołectwo	Obiekt	Teren	Właściciel	Uwagi
1.	Dąb Mały	Świetlica wiejska		Gmina Włocławek	Niedostosowana do potrzeb organizowanych spotkań społecznych Brak odpowiedniego ogrzewania Brak wyposażenia (multimedia)
2.	Dobra Wola	Zespół Dworsko-Parkowy w Świętosławiu - Tereny po PGR w Świętosławiu Świetlica Wiejska		Skarb Państwa Gmina Włocławek	
3.	Gróbce	brak	-	-	-
4.	Józefowo	Świetlica wiejska		Gmina Włocławek	Brak wyposażenia Niezagospodarowany teren wokół świetlicy Brak infrastruktury sportowej
5.	Kosinowo	brak	-	-	-
6.	Kruszyn	Budynek wielorodzinny (dawny dom nauczyciela)	-	Prywatne osoby	-

		Opuszczony dom	-	Prywatna osoba	-
7.	Ludwinowo	1. Obszar po PGR 2. teren- nieużytki	- -	1. Prywatni Właściciele 2. Gmina Włocławek	Teren nierówny zarośnięty krzewami
8.	Ładne	Budynek mieszkalny	-	Prywatna osoba	-
9.	Mursk	Cmentarz ewangelicki	Niewielkie pozostałości, degradacja zabytku	Gmina Włocławek	-
10.	Nowa Wieś	Teren nieużytkowany	-	Skarb państwa	-
11.	Pińczata	brak	-	-	-
12.	Poddębice	brak	-	-	-
13.	Skoki Duże	brak	-	-	-
14.	Smólnik	Stare zabudowanie gospodarski	-	Prywatna osoba	-
15.	Smólsk	Posesja prywatnej osoby Ruiny budynku Budynek Gospodarczy Zdewastowany budynek	- - - -	Prywatna osoba Prywatna osoba Prywatna osoba Prywatna osoba	- - - -
16.	Wistka Królewska	Zespół Dworsko-parkowy Świetlica wiejska	Dwór- ruina park- prawie całkowita degradacja	Prywatna osoba Gmina Włocławek	- Niezagospodarowany teren wokół świetlicy Brak wyposażenia Brak infrastruktury sportowej

Dane Urząd Gminy

Z uwagi na koncentrację i nakładanie się tych niekorzystnych zjawisk na niektórych obszarach Gminy wytypowano obszar zdegradowany i następnie obszary do rewitalizacji, cechujące się przekroczeniem wskaźników ilustrujących określone niekorzystne zjawiska w stosunku do średnich wartości dla całej Gminy Włocławek.

Tabela 25.

Struktura administracyjna obszaru zdegradowanego Gminy Włocławek wg stanu na dzień 31.12.2016r.

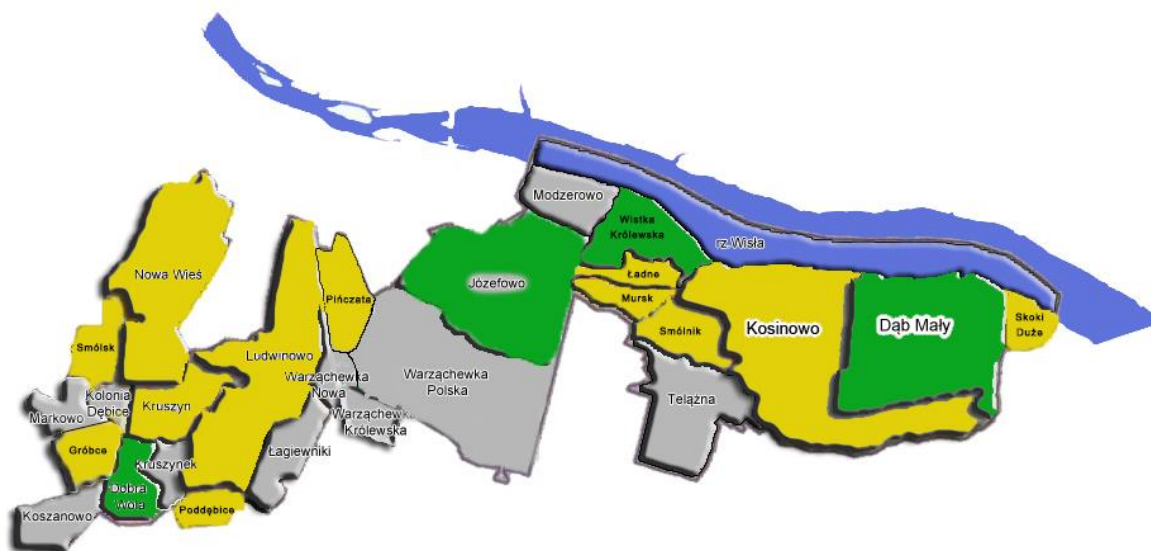
Sołectwo	Powierzchnia %	Ludność %
Dąb Mały	12,14	2,7
Dobra Wola	1,25	6,18
Gróbce	1,08	1,65
Józefowo	7,81	4,42
Kosinowo	16,72	5,36
Kruszyn	2,72	10,18
Ludwinowo	8,39	3,65

Ładne	1,15	2,10
Mursk	1,15	0,88
Nowa Wieś	6,69	10,96
Pińczata	1,69	3,02
Poddębice	0,89	1,40
Skoki Duże	1,95	2,08
Smólnik	2,02	5,01
Smólsk	1,78	4,51
Wistka Królewska	3,79	4,07
Razem	72,42	69,06

Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Obszar zdegradowany obejmuje 72,42% powierzchni gminy i jest zamieszkały przez 69,06% mieszkańców.

Poniżej przedstawiono w sposób graficzny granice obszaru zdegradowanego Gminy Włocławek i obszarów do rewitalizacji odpowiadających poszczególnym sołectwom, gdzie stopień nasilenia zjawisk problemowych jest większy niż na pozostałych obszarach Gminy.

Rys.8. Obszar zdegradowany Gminy Włocławek i obszar do rewitalizacji

Źródło danych: opracowanie Urzędu Gminy Włocławek.

Obszar zdegradowany charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, funkcjonalno – przestrzennych, środowiskowych i gospodarczych.

Główne zjawiska problemowe na obszarze zdegradowanym w Gminie Włocławek:

- 1) Sfera społeczna:
  - bezrobocie i jego struktura,
  - pomoc społeczna i struktura problemów podopiecznych,
  - zdrowotność,
  - bezpieczeństwo publiczne,

- edukacja.
- 2) Sfera funkcjonalno –przestrzenna i infrastrukturalna.
  - niedostateczna jakość terenów publicznych oraz niektórych budynków użyteczności publicznej,
  - dekapitalizacja mienia komunalnego,
  - niedostateczna jakość dróg gminnych w poszczególnych miejscowościach,
  - zaniedbane budowle i tereny,
  - niedostateczna infrastruktura kanalizacyjna,
- 3) Sfera gospodarcza:
  - niedostateczna aktywność gospodarcza i zawodowa mieszkańców.
- 4) Sfera środowiskowa:
  - niska efektywność energetyczna obiektów użyteczności publicznej oraz zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej,
  - energochłonne oświetlenie

W sferze społecznej głównym problemem jest liczba osób korzystających z pomocy społecznej (udział osób korzystających z pomocy społecznej w ludności na danym obszarze).

VI. WSKAZANIE OBSZARÓW REWITALIZACJI

Zgodnie z ZPPR obszar rewitalizacji może obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego oraz cechować się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk z poszczególnych sfer. Obszarem rewitalizacji może zostać obszar zdegradowany w całości lub jego część, jeśli łącznie nie przekracza 20% powierzchni gminy i 30% ludności gminy. Do powierzchni obszaru rewitalizacji zalicza się rzeczywistą powierzchnię, na której planowana jest interwencja, a do ludności obszaru rewitalizacji należy zaliczyć osoby mieszkające na terenie wskazanym jako obszar rewitalizacji. Łącznie wyznaczony obszar rewitalizacji Gminy Włocławek nie przekracza progów 20% powierzchni gminy i 30% ludności gminy.

Szczegółowa charakterystyka wyznaczonego obszaru rewitalizacji pod względem powierzchni w stosunku do powierzchni całkowitej Gminy Włocławek przedstawia się następująco:

Tabela 26.

Obszar rewitalizacji Gminy Włocławek wg kryteriów rewitalizacji 2017-2023

Wyszczególnienie obszaru	Ludność	% ludności Gminy Włocławek	Powierzchnia ha	%pow. Gminy
Gmina	7119	100,00	22 049	100,00
Obszar zdegradowany (OZ):	4 915	69,04	15 809	72,42
Obszar rewitalizacji (OR), w tym:	1261	17,83	4 432	20,30
Dąb Mały	194	2,73	2 505	11,36
Dobra Wola	456	6,41	41	0,19

Józefowo	318	4,47	1 356	6,15
Wistka Królewska	293	4,12	530	2,40

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Włocławek

Przy obliczaniu obszaru rewitalizacji wyłączono tereny gruntów ornych i użytków zielonych o łącznej powierzchni 998,9ha tj. 4,53% z uwagi na fakt, że są to tereny niezamieszkałe i na ich obszarze nie występują problemy społeczne co oznacza że nie ma potrzeby realizowania jakichkolwiek projektów społecznych.

Łącznie wyznaczony obszar rewitalizacji nie przekracza progów 20,00% powierzchni gminy i 30,00% ludności gmin.

Zgodnie z ZPPR obszar rewitalizacji w Gminie Włocławek został wyznaczony dla części jej obszaru i obejmuje następujące sołectwa:

1. Dąb Mały
2. Dobra Wola
3. Józefowo
4. Wistka Królewska

Poniżej zestawiono poszczególne wskaźniki wskazujące na występowanie stanu kryzysowego w miejscowościach zaplanowanych do objęcia Lokalnym Programem Rewitalizacji. W tabeli wyróżniono pogrubieniem wskaźniki gorsze niż średnia dla gminy.

Tabela 27.

Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w miejscowościach Gminy wiejskiej Włocławek wg stanu na dzień 31.12.2016r.

Problem	Wskaźnik		Jedn. miary	Gmina	Miejscowość	
Sfera społeczna						
Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	Starzejące się społeczeństwo	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem danego obszaru	%	14,68	1.Dąb Mały 2.Dobra Wola 3.Józefowo 4.Wistka Królewska	17,53 17,75 13,21 12,97
Problemy rynku pracy	Bezrobocie	Udział bezrobotnych w ludności na danym obszarze	%	12,23	1.Dąb Mały 2.Dobra Wola 3.Józefowo 4.Wistka Królewska	20,31 16,84 10,86 23,24
Bezpieczeństwo publiczne	Wykroczenia	Odsetek wykroczeń w stosunku do liczby mieszkańców na danym terenie	%	1,45	1.Dąb Mały 2.Dobra Wola 3.Józefowo 4.Wistka Królewska	0 0,90 1,57 3,07
	Interwencje służb porządkowych	Odsetek interwencji w stosunku do liczby mieszkańców na danym terenie	%	10,90	1.Dąb Mały 2.Dobra Wola 3.Józefowo 4.Wistka Królewska	28,88 5,19 18,24 14,33
	Przestępstwa kryminalne	Odsetek przestępstw w stosunku do liczby mieszkańców na danym terenie	%	0	1.Dąb Mały 2.Dobra Wola 3.Józefowo 4.Wistka Królewska	0 0 0 0
Zagrożenie marginalizacją i wykluczeniem społecznym/ubóstwo	Osoby korzystające z pomocy społecznej	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ludności na danym obszarze	%	14,41	1.Dąb Mały 2.Dobra Wola 3.Józefowo 4.Wistka Królewska	27,84 19,33 9,75 17,41

	Z tytułu ubóstwa	Odsetek osób w danej kategorii ogółem	%	7,55	1.Dąb Mały 2.Dobra Wola 3.Józefowo 4.Wistka Królewska	17,52 12,58 9,70 21,84
	Z tytułu ochrony macierzyństwa	Odsetek w danej kategorii ogółem	%	1,71	1.Dąb Mały 2.Dobra Wola 3.Józefowo 4.Wistka Królewska	14,95 2,92 4,70 3,07
	Z tytułu bezrobocia	Odsetek w danej kategorii	%	13,20	1.Dąb Mały 2.Dobra Wola 3.Józefowo 4.Wistka Królewska	45,88 22,92 15,88 32,08
	Z tytułu niepełnosprawności	Odsetek w danej kategorii	%	1,25	1.Dąb Mały 2.Dobra Wola 3.Józefowo 4.Wistka Królewska	6,18 1,12 2,35 5,12
	Z tytułu przewlekłej choroby	Odsetek w danej kategorii	%	0,57	1.Dąb Mały 2.Dobra Wola 3.Józefowo 4.Wistka Królewska	2,06 0,45 1,76 2,05
	Z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Odsetek w danej kategorii	%	4,42	1.Dąb Mały 2.Dobra Wola 3.Józefowo 4.Wistka Królewska	28,35 5,62 8,53 9,90
Sfera funkcjonalno-przestrzenna						
Zaniedbane budowle i tereny na obszarach zamieszkałych				Pow. W ha	1. Dąb Mały 2.Dobra Wola 3.Józefowo 4.Wistka Królewska	

Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

5.3. Analiza wskaźnikowa dla wyznaczenia obszaru rewitalizacji Gminy Włocławek

Dokonując wyznaczenia obszaru do rewitalizacji posłużono się listą wskaźników dla identyfikacji stanu kryzysowego w miejscowościach. Zestawienie wybranych wskaźników dla wyznaczenia obszarów do rewitalizacji zawiera poniższa tabela.

Tabela 28.

Zestawienie wskaźników zastosowanych dla wyznaczenia obszarów rewitalizacji w Gminie wiejskiej Włocławek

Sfera	Kluczowy problem	Wskaźnik	Jednostka miary
Społeczna	Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Liczba osób
	Problemy rynku pracy	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Liczba osób
	Obszar pomocy społecznej	Udział podopiecznych pomocy społecznej w ludności na danym terenie	Liczba osób
	Edukacja	1. Wyniki w nauce	1. wyniki egzaminów 2. Liczba uczniów
	Bezpieczeństwo publiczne	Udział interwencji, wykroczeń i przestępstw do ludności na danym terenie	Liczba osób
Przestrzenno –funkcjonalna i środowiskowe	Sposób użytkowania terenów	Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru	%
	Zdekapitalizowane mienie komunalne		szt

Opracowanie własne

Na podstawie analizy wskaźnikowej wyłoniono obszar danej miejscowości do rewitalizacji mając na uwadze cele rewitalizacji Gminy Włocławek tj.:

A. Cel rewitalizacji: **przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej**

B. cel rewitalizacji: **rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonie o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjach**

C. Cel rewitalizacji: **zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej**

Poniżej przedstawiono szczegółowy opis diagnozy obszaru rewitalizacji z podziałem na sołectwa leżące w obszarze rewitalizacji Gminy wiejskiej Włocławek i sfery funkcjonalne:

Dąb Mały

Wieś znajduje się we wschodniej części Gminy Włocławek. Jest to jedna z najmniejszych wsi gminy – zajmuje powierzchnię 2678 ha co stanowi 12,14% powierzchni całkowitej Gminy i liczy 194 mieszkańców co stanowi 2,7% wszystkich zamieszkałych w gminie. Ewidencja Urzędu Gminy pokazuje iż 6,46% powierzchni sołectwa stanowią grunty orne i użytki zielone..

Miejscowość położona na terenie Gostynińsko – Włocławskiego Parku Krajobrazowego, na lewym brzegu Wisły. Jest to teren Kotliny Płockiej. Lasy pokrywają 35 % powierzchni miejscowości.

Dąb Polski jest wsią letniskową.. Znajduje się tu Obszar Natura 2000. . Teren został ukształtowany w wyniku wydobywania żwiru, a zasadniczą część obszaru stanowią wypełnione wodą doły wyrobiskowe. Na zbiornikach znajdują się liczne wyspy. Na dwóch największych niezadrzewionych wyspach znajdują się kolonie lęgowe śmieszki, rybitwy rzecznej, mewy siwej i czarnogłowej. Zbiornik wschodni oraz częściowo zbiornik zachodni w okresie letnim wykorzystywany jest w celach rekreacyjnych przez okolicznych mieszkańców oraz turystów. Na zbiornikach uprawiane jest wędkarstwo.

Dąb Mały reprezentuje typ wsi zagrodowej.

Zarejestrowany jest tu jeden podmiot gospodarczy zajmujący się produkcją opakowań drewnianych. Działa jednostka OSP i Koło Gospodyń Wiejskich.

Znajduje się tu Świetlica Wiejska. Jedynymi zabytki wpisanymi na listę konserwatora zabytków jest Dom Drewniany który powstał przed 1819 r. oraz przydrożny krzyż.

Na terenie Dębu Małego nie ma żadnych usług społecznych ani opiekuńczych.

Podstawowymi wskaźnikami w **sferze społecznej** kwalifikującymi miejscowość do obszaru rewitalizacji są:

1. Niekorzystna demografia

- odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wynosi 17,53% przy średniej dla gminy 14,68%

2. Pomoc społeczna

- odsetek osób korzystających ze świadczeń GOPS wynosi 27,84% przy średniej dla gminy 14,41%

Dominujące przyczyny wypłacanych świadczeń socjalnych

- ubóstwo - odsetek rodzin – 13,92% przy średniej dla gminy 3,92% ,

- ochrona macierzyństwa – odsetek osób – 14,95%, przy średniej dla gminy – 1,72%

- bezrobocie – odsetek osób – 6,18%, przy średniej dla gminy – 1,25%

- niepełnosprawność – odsetek rodzin - 13,33%, odsetek osób – 10,79%

- przewlekła choroba – odsetek osób – 2,06%, przy średniej dla gminy- 0,57%

- bezradność - odsetek osób – 28,35%, przy średniej dla gminy – 4,42%

3. Wysoka stopa bezrobocia – 20,31% przy średniej dla gminy – 12,23%

4. Niezadawalający poziom bezpieczeństwa publicznego:

- odsetek interwencji służb porządkowych w stosunku do liczny mieszkańców wynoszący 28,87% przy średniej dla gminy 10,90%

Podstawowe problemy w sferach infrastrukturalno-technicznej i środowiskowej

Na terenie sołectwa Dębu Małego znajduje się zdekapitalizowany budynek świetlicy wiejskiej oraz zaniedbane otoczenie. Ponadto problemem jest energochłonne oświetlenie i brak chodników.

Tabela 29.

Kluczowe zjawiska problemowe i potencjały rozwoju Dębu Małego

Sfera	Zjawiska problemowa	Potencjały rozwoju
Spółeczna	<ul style="list-style-type: none"> • Ubóstwo • Problemy z ochroną macierzyństwa • Niepełnosprawność • Przewlekła choroba • Bezradność • niesatysfakcjonujący poziom bezpieczeństwa • Niekorzystna demografia • Bardzo wysoka stopa bezrobocia • Duża odległość do placówek oświatowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Warunki dla rozwoju aktywności społecznej mieszkańców • Kapitał społeczny • Funkcjonujące „środowisko kulturotwórcze
<i>Pozostałe sfery</i> <i>(w tym gospodarcze,</i> <i>środowiskowe,</i> <i>przestrzenno-funkcjonalne,</i> <i>infrastrukturalne)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Niska efektywność energetyczna budynków</i> • <i>Zdekapitalizowany budynek świetlicy wiejskiej</i> • <i>Zaniedbane tereny</i> • <i>Energochłonne oświetlenie</i> • <i>Brak chodników</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Potencjał rozwoju infrastruktury w wyniku zagospodarowania przestrzeni zaniedbanych i pustostanów • Aktywność społeczna mieszkańców • Potencjał turystyczny • Dobrze rozwinięta infrastruktura.

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Dobra Wola

Sołectwo zajmuje powierzchnię 375ha tj. 1,52% powierzchni gminy i jest zamieszkałe przez 456 osób co stanowi 6,18% wszystkich mieszkańców gminy. Ewidencja Urzędu Gminy wskazuje iż 88,8% powierzchni sołectwa stanowią grunty orne i użytki zielone.

Miejszem realizacji programów rewitalizacji społecznej sołectwa będzie położona na jego terenie wieś Świętosław.

Wieś **Świętosław** usytuowana jest w gminie Włocławek, która położona jest w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, na południowy zachód od miasta Włocławek. Wieś tak zwana po „PGR-owska.” W skupionym zabudowaniu znajdują się bloki oraz domy wielorodzinne w starym budownictwie. Wokół tej skupionej wsi rozlegają się pola uprawne. Klasa ziemi przeważnie jaka tu występuje to II i III. Wieś typu ulicznego.

W tej miejscowości jest zarejestrowanych 5 podmiotów gospodarczych. Branża w jakiej działają to :

1. transport drogowy towarów
2. malowanie i szklenie
3. działalność usługowa związana z zagospodarowaniem terenów zielonych
4. roboty budowlane

Znajduje się tu świetlica wiejska.

Na terenie Świętosławia aktywnie działa OSP oraz „Stowarzyszenie Wiejskie Świętosław”

. Podstawowe wskaźniki w **sferze społecznej** w sołectwie Dobra Wola kwalifikujące do objęcia programem rewitalizacji

1. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wynosi 19,33% przy średniej dla gminy 14,41%

Dominujące przyczyny korzystania ze świadczeń społecznych:

- z tytułu ubóstwa pomoc otrzymuje – 12,58% osób przy średniej dla gminy 7,55%
- z tytułu ochrony macierzyństwa pomoc otrzymuje – 2,92% osób przy średniej dla gminy – 1,71%
- z tytułu bezrobocia pomoc otrzymuje 22,92% osób przy średniej dla gminy 13,20%
- z tytułu bezradności pomoc otrzymuje 5,62% osób przy średniej dla gminy 4,42%

2. Rynek pracy.

- stopa bezrobocia wynosi 16,84% przy średniej dla gminy 12,23%

4. Niekorzystna demografia – odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 17,75% przy średniej dla gminy 14,68%

Podstawowe wskaźniki w **sferze infrastrukturalno – technicznej i środowiskowej**

1. Zaniedbane budowle i tereny – świetlica wiejska i jej otoczenie
2. Energochłonne oświetlenie
3. Chodniki wymagające remontu kapitalnego

Tabela 30.

Kluczowe zjawiska problemowe i potencjały rozwoju Dobrej Woli

Sfera	Zjawiska problemowe	Potencjały rozwoju
Społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej • Wysoki odsetek osób bezrobotnych • Wysoki poziom ubóstwa • Problemy z ochroną macierzyństwa • Bezrobocie długookresowe • Bezradność • Niekorzystna demografia 	<ul style="list-style-type: none"> • Centra kulturotwórcze • Kapitał społeczny – OSP. Stowarzyszenie Wiejskie Świętosław
Pozostałe sfery (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, infrastrukturalne)	<ul style="list-style-type: none"> • Zaniedbane budynki i tereny – świetlica i jej otoczenie • Energochłonne oświetlenie • Zdekapitalizowane chodniki 	<ul style="list-style-type: none"> • Budynek wraz z otoczeniem dający możliwości zagospodarowania na cele aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców • Dobre skomunikowanie z otoczeniem

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Józefowo

Sołectwo usytuowane jest w północnej części gminy. Zajmuje powierzchnię 1723ha tj. 7,81% powierzchni gminy i jest zamieszkały przez 318 osób tj. 4,42% mieszkańców gminy. Około 2 km od Józefowa znajduje się jezioro Radyszyn. Miejscowość położona w Gostynińsko – Włocławskim Parku Krajobrazowym. Około 72 % terenu pokrywają lasy. Klasa ziemi to V i VI. W bliskim sąsiedztwie Józefowa usytuowane jest w Gostynińsko-Włocławskim Parku Krajobrazowy. Typ wsi zagrodowy.

Zarejestrowano 8 podmiotów gospodarczych ale tylko 3 funkcjonują w miejscowości Józefowo. Branże w jakich działają to

- działalność w zakresie specjalistycznego projektowania
- naprawa i konserwacja maszyn
- fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne

W Józefowie mieści się świetlica wiejska.

Prężnie działa stowarzyszenie „ Przyjazna Wieś” oraz KGW „Fajne Babki”

Podstawowe wskaźniki w **sferze społecznej** kwalifikujące miejscowości do objęcia programem rewitalizacji

1. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wynosi 9,75% przy średniej dla gminy 14,41%.
Dominujące przyczyny korzystania ze świadczeń społecznych:
  - ubóstwo - odsetek osób otrzymujących pomoc z tego tytułu wynosi 9,70% przy średniej dla gminy 7,55%
  - z tytułu ochrony macierzyństwa pomoc otrzymuje 4,70%osób przy średniej dla gminy 3,07%
  - z tytułu bezrobocia długookresowego pomoc otrzymuje 15,88%mieszkańców przy średniej dla gminy 13,20%
  - z tytułu niepełnosprawności pomoc otrzymuje 2,35% osób przy średniej dla gminy 1,25%
  - z tytułu przewlekłej choroby pomoc otrzymuje 1,76% osób przy średniej dla gminy 0,57%
  - z tytułu bezradności pomoc otrzymuje 8,53% osób przy średniej dla gminy 4,42%
2. Bezpieczeństwo publiczne
  - Odsetek interwencji służb porządkowych wynosi 18,24% przy średniej dla gminy 10,19%
  - Odsetek wykroczeń wynosi 1,57% przy średniej dla gminy 1,45%

Józefowo stanowi chlubny wyjątek jeśli chodzi o demografię – odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym jest niższy o 9,12% od odsetka mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. Jest to bardzo korzystne zjawisko w dłuższym horyzoncie czasowym z uwagi na zastępowalność pokoleń. Problemem jest jednak brak infrastruktury zarówno społecznej jak i technicznej adresowanej do tego pokolenia i rodziców.

Korzystna sytuacja demograficzna wynika z osiedlania się na terenie sołectwa byłych mieszkańców Włocławka. Można sądzić, że ta tendencja migracyjna będzie się utrzymywała. Rodzi to jednak problem podziałów społecznych wśród mieszkańców na „zasiedziały” i nowo „osiedlonych”. Ważnym zadaniem polityki społecznej stojącym przed gminą będzie podjęcie działań integrujących mieszkańców.

Podstawowe wskaźniki w **sferze infrastrukturalno – technicznej i środowiskowej** kwalifikujące miejscowość do objęcia programem rewitalizacji

1. Energochłonne oświetlenie
2. Brak chodników
3. Brak miejsc zabaw dla małych dzieci
4. Brak obiektów sportowych

Tabela 31.

Kluczowe zjawiska problemowe i potencjały rozwoju w miejscowości Józefowo

Sfera	Zjawiska problemowa	Potencjały rozwoju
Spółeczna	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej • Wysoki wskaźnik ubóstwa • Ochrona macierzyństwa • Długookresowe bezrobocie • Niepełnosprawność • Przewlekłe choroby • Bezradność • Wysoki odsetek osób bezrobotnych • Niezadawalający poziom bezpieczeństwa publicznego • Brak oferty atrakcyjnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywność społeczna mieszkańców- stowarzyszenia „Przyjazna Wieś”, KGW „Fajne Babki” • Duży potencjał kulturowy
Pozostałe sfery (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, infrastrukturalne)	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki odsetek nieskanalizowanych gospodarstw • Brak placu zabaw • Brak miejsc integracji społecznej i aktywności sportowej • Energochłonne oświetlenie • Brak chodników 	<ul style="list-style-type: none"> • Baza do zorganizowania aktywności społecznej i integracji • Potencjał turystyczny

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Wistka Królewska

Sołectwo zajmuje 835 ha powierzchni gminy tj. 3,79% i jest zamieszkane przez 293 osoby tj. 4,07% mieszkańców gminy. Wieś położona jest w północnej części Gminy Włocławek. Typ wsi zagrodowy. Wistka Królewska znajduje się w granicach Gostynińsko - Włocławskiego Parku Krajobrazowego, na lewym brzegu Wisły. Około 35 % powierzchni zajmują lasy. Klasa ziemi jak tu występuje to IV, V i VI.

W tej miejscowości są 4 podmioty gospodarcze. Działają w branżach:

- roboty budowlane
- działalność usługowa związaną z leśnictwem

- gospodarka leśna
- sprzedaż detaliczna żywności

Na terenie sołectwa brak przedszkoli oraz żłobków.

Obiektem zabytkowym jest Dwór z II. ćwierci XIX w. oraz. Park Krajobrazowy założony w II ćw. XIX w.

Obecnie częściowo przekształcony i zdewastowany.

Znajduje się tu Świetlica wiejska.

Podstawowe wskaźniki w **sferze społecznej** kwalifikujące miejscowości do objęcia programem rewitalizacji

1. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wynosi 17,41% przy średniej dla gminy 14,41%
Dominujące przyczyny korzystania ze świadczeń społecznych
  - ubóstwo - odsetek osób otrzymujących pomoc z tego tytułu wynosi 21,84% przy średniej dla gminy 13,53%
  - z tytułu ochrony macierzyństwa pomoc otrzymuje 3,07% osób przy średniej dla gminy 2,72%
  - z tytułu bezrobocia długookresowego pomoc otrzymuje 32,08% mieszkańców przy średniej dla gminy 13,20%
  - z tytułu niepełnosprawności pomoc otrzymuje 5,12% osób przy średniej dla gminy 1,25%
  - z tytułu przewlekłej choroby pomoc otrzymuje 2,05% osób przy średniej dla gminy 0,57%
  - z tytułu bezradności pomoc otrzymuje 9,90% osób przy średniej dla gminy 4,42%
2. Bezpieczeństwo publiczne
  - Odsetek interwencji służb porządkowych wynosi 14,33% przy średniej dla gminy 10,19%
  - Odsetek wykroczeń wynosi 3,07% przy średniej dla gminy 1,45%
3. Stopa bezrobocia wynosi 23,24% przy średniej dla gminy 12,23%

Wistka Królewska podobnie jak Józefowo ma bardzo korzystną sytuację demograficzną. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym jest o 10,92% niższy niż odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym. Podobnie jak w Józefowie głównym czynnikiem korzystnej demografii jest migracja z Włocławka młodych rodzin. Jest to jednak źródło problemów społecznych analogicznych do tych występują w Józefowie.

Tabela 32.

Kluczowe zjawiska problemowe i potencjały rozwoju w miejscowości Wistka Królewska

Sfera	Zjawiska problemowa	Potencjały rozwoju
Spoleczna	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej • Wysoki wskaźnik ubóstwa • Ochrona macierzyństwa • Długookresowe bezrobocie • Niepełnosprawność • Przewlekłe choroby • Bezradność • Wysoki odsetek osób bezrobotnych • Niezadawalający poziom bezpieczeństwa publicznego • Brak oferty atrakcyjnego spędzania 	<ul style="list-style-type: none"> • Duży potencjał kulturowy KGW

	<p>czasu wolnego dla dzieci i młodzieży</p> <ul style="list-style-type: none"> • niedostateczny wymiar usług opiekuńczych 	
<p>Pozostałe sfery (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, infrastrukturalne)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki odsetek nieskanalizowanych gospodarstw • Brak placu zabaw • Brak miejsc integracji społecznej i aktywności sportowej • Energochłonne oświetlenie • Brak chodników 	<ul style="list-style-type: none"> • Baza do zorganizowania aktywności społecznej i integracji • Potencjał turystyczny

Dane Urząd Gminy

5.5. Główne wnioski z Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Włocławek

Biorąc pod uwagę wyniki analizy szczegółowej przeprowadzonej na potrzeby Lokalnego Programu Rewitalizacji za najważniejsze uwarunkowania dla jej rozwoju, należy uznać następujące czynniki:

1. Gmina ma bardzo korzystną sytuację pod względem demograficznym – odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym jest o 3,87% niższa od odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym. Na sytuację gminy bardzo korzystnie wpływa nasilający się w ostatnich latach trend migracji z miast na wieś.

2. Stopa bezrobocia w gminie jest niższa niż średnia dla powiatu o 1,27%. Trzeba jednak zauważyć, że w sołectwach Dąb Mały, Dobra Wola, Kosinowo, Ładne, Mursk, Pińczata, Skoki Duże, Smólnik, Smólski, Telążna Leśna i Wistka Królewska stopa bezrobocia jest wyższa nie tylko od średniej dla gminy, ale również znacząco wyższa od stopy bezrobocia w powiecie.

3. Największymi wyzwaniami w sferze społecznej dla Gminy jest Rozwiązywanie problemów społecznych na obszarze rewitalizacji oraz obszarze zdegradowanym stanowiącym 72,42% powierzchni gminy i zamieszkały przez 69,06% mieszkańców.

4. Korzystny jest kształt sieci osadniczej Gminy wpływający na możliwość realizacji zadań własnych Gminy mających na względzie ogólną poprawę jakości życia mieszkańców.

5. Odnotować należy występujące powiązanie lokalnego rynku pracy Gminy i Włocławka. Sytuacja na lokalnym rynku pracy nie wynika z potencjału endogenicznego, a w dużej części jest zależna od sytuacji gospodarczej otoczenia, głównie Włocławka, a w jeszcze większym stopniu od organizacji komunikacji z ośrodkami rozwoju gospodarczego w regionie.

6. Nadal niezadowalający jest stopień aktywności gospodarczej mieszkańców na terenie Gminy. Jednym z czynników społecznych, wpływającym na ograniczenie skali aktywności gospodarczej, jest relatywnie niski poziom wykształcenia.

7. Niekorzystnym zjawiskiem jest sytuacja ekonomiczna gospodarstw domowych, przejawiająca się dużym udziałem ludności zależnej od świadczeń pomocy społecznej.

8. Gmina konsekwentnie rozwija infrastrukturę techniczną i jej stan nie stanowi zagrożenia dla sprawnego jej funkcjonowania. Jednak w sferze sieci drogowych obserwuje się potrzeby remontowe na części dróg gminnych.

9. W sferze ochrony środowiska i ładu przestrzennego nie notuje się większych problemów poza częściowo zdegradowanymi terenami gminnymi oraz problemami środowiskowymi, jak stan techniczny obiektów i budynków wymagający zwiększenia ich efektywności energetycznej, utrzymujący się niekorzystny poziom emisji CO₂, konieczność zagospodarowania terenów zieleni w Gminie.

10. Poważnym zadaniem dla gminy jest rozwijanie sieci usług opiekuńczych adresowanych do dzieci w wieku do lat 6-ciu i do seniorów oraz usług społecznych dla osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych.

VI. Wizja i planowany efekt rewitalizacji

Określenie wizji rewitalizacji pozwoli na ukierunkowanie tego procesu dla uzyskania spójności zagospodarowania obszaru pod względem społeczno-gospodarczym i przestrzenno-funkcjonalnym przy uwzględnieniu warunków ekonomicznych i ekologicznych (środowiskowych) w procesie rozwoju Gminy Włocławek.

Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego obejmuje okres do 2023 r. i odnosi się do wszystkich sfer, w których zdiagnozowano problemy.

Ważne przy określaniu wizji było poznanie oczekiwań społeczeństwa wobec zamierzonej rewitalizacji danego obszaru – dotyczy to zarówno mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji, jak i wszystkich, na których będą mieć wpływ podjęte działania rewitalizacyjne. Przeprowadzone konsultacje społeczne i analizy pokazały, że najbardziej oczekiwanymi efektami procesu rewitalizacji według mieszkańców są:

- wsparcie w zakresie aktywizacji społecznej oraz integracji mieszkańców,
- zagospodarowanie przestrzeni publicznych na cele społeczne, rekreacyjne oraz integracyjne, a także stworzenie atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego.
- poprawa stanu infrastruktury technicznej: dróg lokalnych, chodników, ścieżek rowerowych, dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych

W oparciu o wyniki analiz i powyższe wskazania, sformułowano następującą wizję obszaru po rewitalizacji:

WIZJA STANU GMINY PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Gmina Włocławek miejscem dobrej jakości życia mieszkańców, z rozwiniętą, przyjazną i zróżnicowaną przestrzenią publiczną oraz wysokiej jakości usługami, gdzie eliminowane są problemy społeczne, wzmacniana integracja i aktywność mieszkańców.

Przedstawiona powyżej wizja rewitalizacji określa pożądany stan rozwoju gminy i obszarów rewitalizacji. Wizja ta jest odpowiedzią na wyzwania rozwojowe tj. posiadanie nowoczesnej infrastruktury, atrakcyjnych warunków dla rozwoju gospodarczego i aktywności zawodowej oraz społecznej mieszkańców na odpowiednio zagospodarowanych przestrzeniach publicznych, przy zapewnieniu dobrych warunków zamieszkania, edukacji, opieki dla mieszkańców. Wykorzystanie obszarów poddanych rewitalizacji poprawi spójność ich powiązań z otoczeniem. W wyniku realizacji powyższej wizji poprawie ulegnie jakość życia mieszkańców nie tylko obszarów zdegradowanych, objętych rewitalizacją, ale również w wyniku efektu synergii, nastąpi wzrost stopy życiowej wszystkich mieszkańców gminy. W ten sposób rewitalizacja stanie się impulsem do rozwoju całej gminy. Odnowa zdegradowanej przestrzeni przyczyni się do poprawy estetyki całego obszaru. Dla zrealizowania tak nakreślonej wizji rewitalizacji kluczowy jest udział mieszkańców, których aktywność zostanie pobudzona w wyniku realizacji projektów rewitalizacyjnych zakładających umocnienie wspólnotowych relacji przy wykorzystaniu powstałej infrastruktury.

3. Koncepcja rewitalizacji na terenie Gminy Włocławek

Koncepcja rewitalizacji kierowana jest do opisanych powyżej miejscowości wynika ze zidentyfikowanych tam kluczowych problemów społecznych, które pośrednio przekładają się na warunki rozwoju gospodarczego. Sytuacja kryzysowa, która została szczegółowo opisana w rozdziale pt. „Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji” wiąże się głównie z następującymi czynnikami: niższą aktywnością mieszkańców (zarówno w sferze aktywności społecznej, jak i zawodowej, w tym skłonności do zakładania działalności gospodarczej, czego wyrazem jest wyraźnie niższa liczba podmiotów działalności gospodarczej w stosunku do średniej w Gminie), a także z większym niedostosowaniem do potrzeb rynku pracy, trudnościami w dostępie do lokalnego rynku pracy.

Rewitalizację zamierza się przeprowadzić zgodnie z celem głównym rewitalizacji oraz celami określonymi w kolejnych rozdziałach Programu, a także zgodnie z określonym w rozdziale 6.4.2 „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” rozwiązaniami w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”, to znaczy: „zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej”, przy jednoczesnym ukierunkowaniu działań na kształtowanie postaw wpływających na poprawę szans na rynku pracy. Zakładanym efektem rewitalizacji będzie aktywizacja społeczności poprzez czynniki edukacyjne, organizacje warsztatów projektów aktywizacji społecznej na terenie obszaru rewitalizacji. Oznacza to w sferze wskaźnikowej oddziaływanie

na zwiększenie liczby osób, które zostały włączone w życie społeczne swoich miejscowości, u których wzrosła aktywność intelektualna i fizyczna.

Ważnym elementem działań integracyjnych będą projekty adresowane do dzieci i młodzieży mające na celu podniesienie jakości kształcenia i profilaktykę patologii społecznych takich jak przemoc, alkoholizm i wandalizm a także rozbudzenie aspiracji życiowych.

Wobec osób dorosłych główną ideą interwencji będzie zwiększenie aktywności mieszkańców, a więc pośrednio zmniejszenie zależności od systemu pomocy społecznej. Ważne znaczenie, w tym procesie, będą miały działania integrujące społeczność lokalną i poprawiające ogólny, szeroko rozumiany poziom rozwoju społecznego – wpływające na kształtowanie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne, wykształcenie postaw aktywizacyjnych, oraz samopomocowych.

W zakresie działań na rzecz osób starszych przewidziane są programy mające na celu podniesienie ich prestiżu w społeczności lokalnej poprzez wykorzystanie ich doświadczenia życiowego i posiadanych umiejętności.

Projekty społeczne wymagać będą podejmowania inwestycji infrastrukturalnych, związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych. Infrastruktura ta będzie wykorzystywana do prowadzenia zajęć praktycznych dla dzieci w ramach aktywizacji społecznej oraz edukacji i aktywizacji osób starszych.

6.2. Zakładane efekty rewitalizacji na terenie Gminy Włocławek

Zakłada się, iż działania planowane w ramach rewitalizacji doprowadzą przede wszystkim do zmiany mentalności mieszkańców z biernej na aktywną zarówno w sferze społecznej jak i zawodowej, co wzmocni procesy prorozwojowe w gminie oraz doprowadzi do poprawy sytuacji materialnej zauważalnej części mieszkańców. Zakłada się także, że w efekcie interwencji dojdzie do zawiązania więzi społecznych wśród mieszkańców „z urodzenia” z „nowo osiedlonymi” a także wytworzy swoistą dumę ze swojej małej ojczyzny.

Ważnym aspektem tak rozumianej rewitalizacji będzie udział mieszkańców, organizacji, podmiotów i grup lokalnych. Dlatego LPR już na etapie opracowania angażował poprzez konsultacje i spotkania grupy mieszkańców i odbiorców, ukazując także możliwości uczestnictwa w procesie rewitalizacji. Ważnym elementem procesu rewitalizacji jest utrzymanie mobilizacji społecznej – idea rewitalizacji już na tym etapie przyczynia się do wzrostu integracji społecznej. Zakłada się, że proces ten będzie wzmocniany na etapie wdrażania LPR. W przypadku projektów rewitalizacji zaangażowanie społeczności jest czynnikiem warunkującym powodzenie całego procesu.

W sferze wskaźnikowej, program dla ludności dorosłej będzie oddziaływać na: liczbę osób u których wzrosła aktywność społeczna, liczbę rodzin które otrzymują świadczenia z pomocy społecznej oraz na powierzchnię terenów zagospodarowanych w wyniku rewitalizacji.

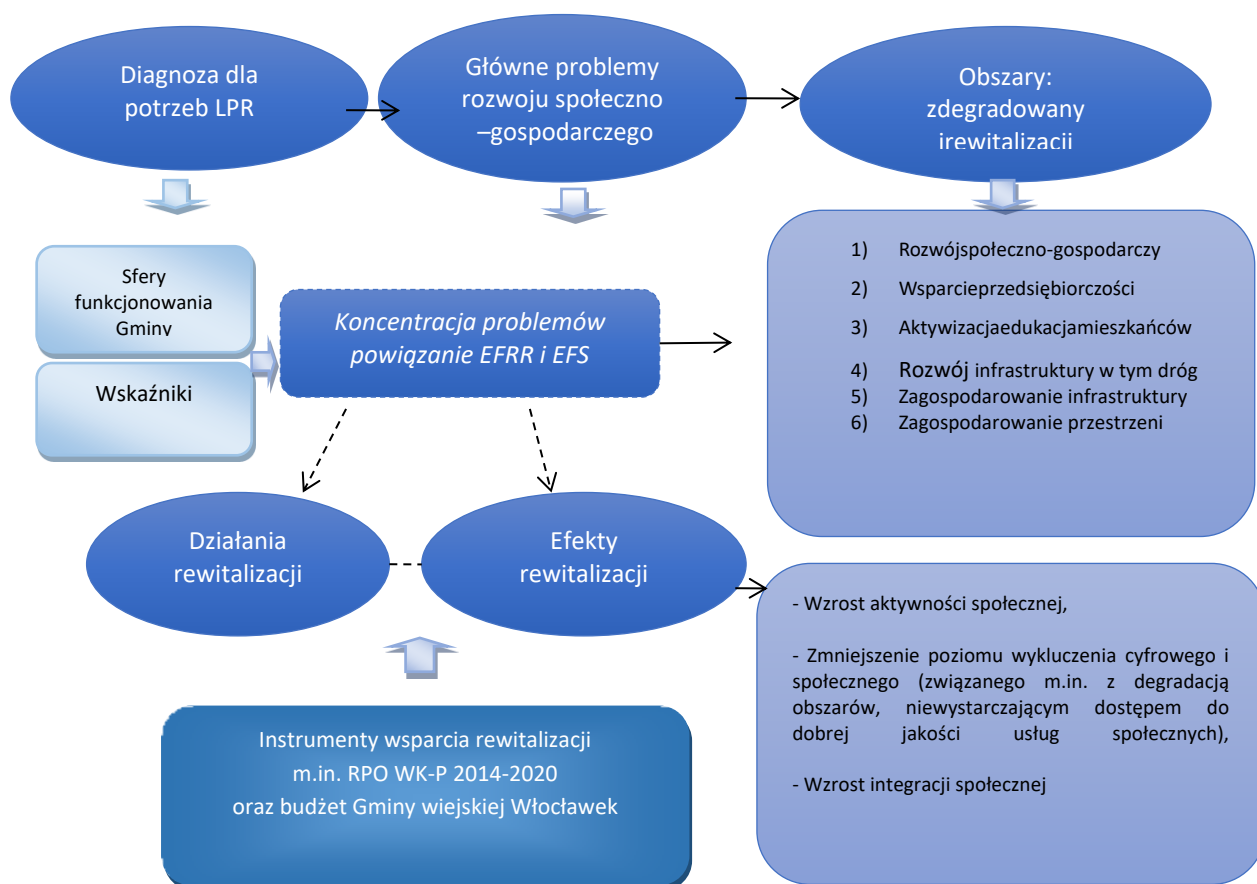
Zmiany społeczne doprowadzą w efekcie także do pośrednich zmian w innych sferach rozwoju Gminy. Aktywność zawodowa i gospodarcza, rozwój społeczny mieszkańców, podniesienie poziomu edukacji i zasobów materialnych rodzin wpłynie na rozwój całej lokalnej gospodarki, w szczególności sektora handlu i usług (większa lokalna siła nabywcza), na poprawę standardu zamieszkania (inwestycje w lokale mieszkalne, poprawa stanu zabudowy), na zwiększenie mobilności (a więc łatwiejszą możliwość

korzystania z oferty dalej położonych ośrodków, np. w zakresie edukacji), na efekty proekologiczne (np. przez remonty dróg, zagospodarowanie zieleni, poprawa stanu obiektów publicznych i inne).

Podsumowując, zakładane efekty rewitalizacji w wymiarze ogólnym, wiązać będą się m.in. z:

- poprawą aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców,
- ukształtowaniem lepszej przestrzeni życiowej w gminie,
- większą spójnością terytorialną gminy,
- zwiększeniem zaangażowania mieszkańców w sprawy rozwoju własnych miejscowości,
- podniesienie jakości kapitału społecznego,
- zmniejszenie wykluczenia cyfrowego,
- zwiększoną estetyką zagospodarowania przestrzeni publicznych,
- lepszą dostępnością i większą funkcjonalnością bazy dla integracji społecznej (przestrzeni wspólnych i/lub instytucji kultury, rekreacji oraz turystyki), poprawą ogólnej jakości życia (w aspektach materialnych i pozamaterialnych).

W celu uzyskania zakładanych efektów rewitalizacji przyjęto odpowiedni model wdrażania Programu oparty na adresowaniu działań do określonej sfery funkcjonowania gminy i koncentrujący planowane nakłady poprzez powiązanie funduszy: EFS i EFRR. Zakładany model rewitalizacji przedstawiono w ujęciu schematycznym poniżej:

Rys.11. Zakładane efekty rewitalizacji Gminy Włocławek

Opracowanie własne

Koncentracja problemowa powoduje, iż na obszarze rewitalizacji działania ukierunkowane zostaną na rozwiązanie określonego problemu przy zastosowaniu odpowiednich instrumentów interwencji. W ten sposób uzyskany zostanie efekt rewitalizacji w postaci ograniczenia problemów społecznych i zwiększenia aktywności społecznej w powiązaniu z rozwojem infrastruktury i uporządkowaniem przestrzeni publicznej.

VII. Cele rewitalizacji i kierunki działań

7.1. Cele rewitalizacji w Gminie Włocławek.

Na podstawie analizy zjawisk problemowych oraz analizy wskaźnikowej w ramach przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej na potrzeby opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji w Gminie Włocławek, przyjęto następujące cele rewitalizacji:

- Cel rewitalizacji: **przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej.**
- Cel rewitalizacji: **rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjach.**
- Cel rewitalizacji: **zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej.**

Przedstawione w tym rozdziale cele rewitalizacyjne i kierunki działań są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i potrzeby. Zostały wyznaczone i określone na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych i analizy wskaźnikowej. Wyznaczone cele i kierunki działań rewitalizacyjnych pozwolą na ograniczenie negatywnych zjawisk, głównie w sferze społecznej oraz gospodarczej i przestrzennej obszaru rewitalizacji.

Planowane kierunki działań na obszarach rewitalizacji dotyczą głównie:

- zwiększenie aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców,
- wspierania osób i rodzin ze środowisk dotkniętych problemami społecznymi (zagrożenie wykluczeniem społecznym w wyniku problemów: alkoholizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc w rodzinie, problemy zdrowotne),
- obniżenie problemu wykluczenia cyfrowego,
- zwiększanie inicjatyw społecznych i edukacyjnych mieszkańców,
- zachęcanie mieszkańców do działań samopomocowych
- poprawa warunków infrastrukturalnych rozwoju integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców,
- zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele społeczne, rekreacyjne i turystyczne,
- modernizacja infrastruktury technicznej, w tym przebudowa dróg.

Przyjęte do realizacji kierunki działań rewitalizacyjnych, wiążą się z założonymi celami rewitalizacji.

7.2. Cel główny rewitalizacji Gminy Włocławek

Celem głównym rewitalizacji jest:

Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Włocławek w wyniku rozwoju funkcjonalnego obszarów rewitalizacji oraz ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych i zapewnienie warunków dla zrównoważonego rozwoju Gminy.

Długofalowym wynikiem procesu rewitalizacyjnego jest zrównanie rozwoju obszarów obecnie wymagających interwencji w ramach rewitalizacji z pozostałymi obszarami pod względem jakościowym i funkcjonalnym. Nastąpi to m.in. w wyniku ograniczenia negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych występujących na obszarze rewitalizacji. Powyższy cel główny realizowany będzie przez realizację celów szczegółowych odniesionych do poszczególnych sfer.

Poniżej sformułowano cele będące pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023, które są ukierunkowane na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w całej Gminie (poziom lokalny) oraz w województwie kujawsko-pomorskim (poziom regionalny). Każdy cel został opisany przy pomocy skwantyfikowanych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi. Do każdego z celów rewitalizacji przypisano konkretne kierunki działań. Stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonych celów.

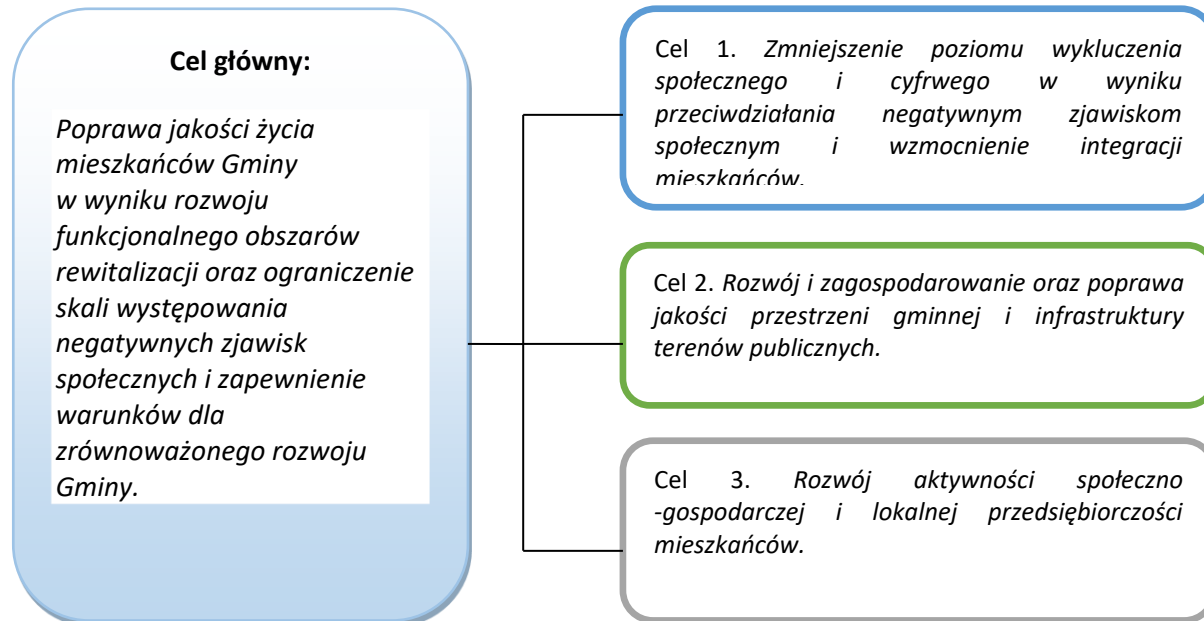
7.3.Cele szczegółowe rewitalizacji Gminy Włocławek

Cel główny rewitalizacji zostanie osiągnięty przez realizację trzech celów szczegółowych.

Cel 1. *Zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego i cyfrowego w wyniku przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i wzmocnienie integracji mieszkańców.*

Cel 2. *Rozwój i zagospodarowanie oraz poprawa jakości przestrzeni gminnej i infrastruktury terenów publicznych.*

Cel 3. *Rozwój aktywności społeczno-gospodarczej i lokalnej przedsiębiorczości mieszkańców*

Rys.12. Cele rewitalizacji Gminy j Włocławek

Opracowanie własne

Powyższe cele rewitalizacji wynikają ze zdiagnozowanych zjawisk problemowych i są komplementarne z występującymi w Gminie problemami. W Programie wyróżniono trzy cele szczegółowe, odnoszące się do wszystkich sfer, na które oddziaływać będzie LPR, a zatem sfery społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej i środowiskowej. Wszystkie cele wzajemnie przenikają się w planowanych działaniach przewidzianych dla rewitalizacji, dzięki czemu zapewniają także komplementarność i spójność kierunków rewitalizacji oraz wpływają na koncentrację interwencji.

Równoległa realizacja wskazanych powyżej celów szczegółowych pozwoli na osiągnięcie kompleksowego i zintegrowanego podejścia do procesu rewitalizacji na obszarze zdegradowanym. W zależności od danego celu szczegółowego dobrane zostały odpowiednie projekty dla danego obszaru rewitalizacji, które pozwolą na osiągnięcie założonego efektu.

7.4. Opis celów rewitalizacji Gminy Włocławek

Cel 1. Zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego i cyfrowego w wyniku przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i wzmocnienie integracji mieszkańców.

Rewitalizacja w sposób kompleksowy przyczyni się do naprawy sytuacji szczególnie na obszarach, które zostały objęte działaniami, ale także sytuacji całej Gminy w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, a także środowiskowej. Głównym zamierzeniem jest ograniczenie zjawisk powodujących wykluczenie społeczne i cyfrowe mieszkańców.

Czynnikami przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu będzie wsparcie oferty inicjatyw społecznych oraz oferty opiekuńczej i edukacyjnej dla mieszkańców. Działania w ramach celu będą wpłynąć na poprawę jakości życia mieszkańców.

Istotnym działaniem zapobiegającym wykluczeniu społecznemu nowych pokoleń jest wzmocnienie kompetencji społecznych, rozwojowych, edukacyjnych i profilaktykę patologii społecznych poprzez zapewnienie odpowiedniej infrastruktury i obiektów w tym dla rekreacji.

Cel 2. Rozwój i zagospodarowanie oraz poprawa jakości przestrzeni gminnej i infrastruktury terenów publicznych.

Kształtowanie przyjaznej i funkcjonalnej przestrzeni gminnej zapewni odpowiednie warunki wzrostu społeczno-gospodarczego. Działania te realizowane będą w ramach wyznaczonych obszarów rewitalizacji oraz wokół miejsc koncentracji aktywności mieszkańców. Miejsca te w sposób naturalny będą oddziaływać także na całe obszary, wpływając pozytywnie na zmiany społeczno-gospodarcze. Kluczowe znaczenie będą miały projekty i inwestycje z zakresu infrastruktury oraz zagospodarowania przestrzeni na cele społeczne, rekreacyjne, turystyczne czy aktywności gospodarczej mieszkańców. Zintegrowanie przestrzeni w wyniku rewitalizacji oznaczać będzie także, iż przedsięwzięcia te są ze sobą powiązane i dotyczyć będą w szczególności: odnowy budynków użyteczności publicznej i terenów zaniedbanych, poprawy jakości ciągów komunikacyjnych wraz z modernizacją np. oświetlenia ulicznego, infrastruktury technicznej ochrony środowiska, a także podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego, oraz przygotowania przyjaznych, bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc dla społeczności lokalnej.

Cel 3. *Rozwój aktywności społeczno-gospodarczej i lokalnej przedsiębiorczości mieszkańców*

Zniwelowanie różnic pomiędzy obszarami rewitalizacji oraz innymi częściami Gminy ma na celu uzyskanie trwałej poprawy także w sferze gospodarczej. W ramach celu 3 założono rozwój aktywności gospodarczej oraz zawodowej mieszkańców na obszarach rewitalizacji, co w konsekwencji przyczyni się do rozwoju społeczno –gospodarczego Gminy.

Każdy z powyższych celów rewitalizacji monitorowany będzie poprzez analizę wartości wskaźników przypisanych do danego celu rewitalizacyjnego.

Tabela 32
Wskaźniki celów rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy	Rok docelowy
<i>Cel 1. Zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego w wyniku przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i wzmocnienie integracji mieszkańców.</i>		
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby)	0	100
Liczba osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym)	0	400
Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym powodu niepełnosprawności	0	20
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym u których wzrosła aktywność społeczna (osoby)	0	25
<i>Cel 2. Rozwój i zagospodarowanie oraz poprawa jakości przestrzeni gminnej i infrastruktury terenów publicznych.</i>		
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją(ha)	0	8289
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na obszarach rewitalizowanych	0	4
Długość przebudowanych dróg gminnych (mb)	0	4000
Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów (osoby)	0	1250

Cel 3. Rozwój aktywności społeczno-gospodarczej i lokalnej przedsiębiorczości mieszkańców		
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w Programie – (osoby)	0	100
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna (osoby)	0	50

Opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy

VIII. Lista projektów rewitalizacyjnych

Dla osiągnięcia wyznaczonych celów oraz wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych ze stanu kryzysowego, a także zrealizowania wytyczonych kierunków działań rewitalizacyjnych przyjęto zestawienie głównych i uzupełniających projektów rewitalizacyjnych Gminy wiejskiej Włocławek.

Na projekty rewitalizacyjne składają się określone działania, w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, infrastrukturalno-technicznym, a także przestrzennym oraz środowiskowym. Projekty te są powiązane z treścią oraz celami LPR.

Poniżej wskazano kluczowe dla procesu rewitalizacji przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne nastawione na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów.

Tabela 33.

List główna projektów Programu Rewitalizacji Gminy wiejskiej Włocławek na lata 2018-2023

Obszar rewitalizacji	Projekt/nazwa	Rodzaj projektu	Zakres działań w projekcie	Podmiot realizujący	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu	Wskaźniki projektu	Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Cel rewitalizacji: Cel 1. Zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego w wyniku przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznymi i wzmocnieniu integracji mieszkańców								
Dąb Mały Dobra Wola Józefowo Wistka Królewska	1.Lider lub animator aktywności lokalnej oraz obywatelskiej	społeczny	Miejsce integracji i aktywności Intelktualnej i fizycznej: - uruchomienie biblioteki - kącik zabaw dla maluchów - gry dla dzieci i młodzieży - spotkania tematyczne np. wpływ diety na zdrowie, tanie sprzątanie itp. - wspólne gotowanie - zajęcia ruchowe dla mieszkańców w grupach wiekowych -samopomoc uczniowska - kółka taneczne - teatrzyk amatorski - zajęcia plastyczne - zajęcia hobbistyczne	Gmina, KGW, Stowarzyszenia	Sołectwa; Dąb mały Dobra wola Józefowo Wistka królewska	300 000	Wskaźniki rezultatu: -liczba osób obietych wsparciem— 100 osób rocznie	- listy obecności - sprawozdania z działalności
Dąb Mały Dobra Wola Józefowo Wistka Królewska	2.Inne rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej	społeczny	-	Stowarzyszenia, KGW	Sołectwa; Dąb mały Dobra wola Józefowo Wistka królewska	200 000	Wskaźniki rezultatu: -liczba osób obietych wsparciem— 100 osób rocznie	- listy obecności - sprawozdania z działalności

Cel rewitalizacji: Cel 2 Rozwój i zagospodarowanie oraz poprawa jakości przestrzeni gminnej i infrastruktury terenów publicznych

Dąb Mały	3. Wyposażenie i remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Dąb Polski oraz zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	Przestrzenno/funkcjonalno/środowiskowy	<p>Celem projektu jest ożywienie społeczno-gospodarcze sołectwa Dąb Mały poprzez remont i unowocześnienie oraz dostosowanie do potrzeb projektu Klub Aktywności i Integracji budynku świetlicy-</p> <p>Zakres modernizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, - remont systemu wentylacyjno – klimatyzacyjnego, - remont instalacji grzewczej, - remont kuchni, - malowanie elewacji - zagospodarowanie terenu wokół budynku, - dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych z PFRON - pomieszczenie magazynowe - podjazd - mała architektura - oświetlenie energooszczędne - modernizacja instalacji grzewczej <p>- lustra na zakrętach</p> <p>- oświetlenie energooszczędne</p>	Gmina	Dąb Polski	150 000	<p><u>Wskaźniki produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – obiekty 1 - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,2 ha - Długość przebudowanych dróg gminnych – 1000mb <p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 200 osób/rocznie 	- Protokół odbioru,
Dobra wola	4. Wyposażenie i remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Dąb Polski oraz zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	Przestrzenno/Funkcjonalno/środowiskowy	<p>Celem projektu jest ożywienie społeczno-gospodarcze sołectwa poprzez remont świetlicy i dostosowanie do potrzeb lokalnej społeczności</p> <p>Zakres modernizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - remont podłóg, - wymianę pokrycia dachowego, - wymianę stolarki drzwiowej, - remont systemu wentylacyjno – klimatyzacyjnego, 	Gmina	Świętosław	450 000	<p><u>Wskaźniki produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach 	- Protokół odbioru,

			<ul style="list-style-type: none"> - remont instalacji grzewczej, - remont kuchni, - zagospodarowanie terenu wokół budynku, - plac zabaw - dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych z PFRON - miejsce do grillowania -energooszczędne oświetlenie - monitoring 				<p>- 1 obiekt</p> <p>- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją –0,15 ha</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <p>-liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów</p> <p>- 10osób/rocznie</p>	
Józefowo	5.Wyposażenie i remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Dąb Polski oraz zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	Przestrzenno/ Funkcjonalno/ środowiskowy	<p>Celem projektu jest ożywienie społeczno-gospodarcze sołectwa poprzez remont świetlicy i dostosowanie do potrzeb lokalnej społeczności</p> <p>Zakres modernizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - remont podłóg, - wymianę pokrycia dachowego, - wymianę stolarki drzwiowej, - remont systemu wentylacyjno – klimatyzacyjnego, - remont instalacji grzewczej, - remont kuchni, - zagospodarowanie terenu wokół budynku, - plac zabaw - dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych z PFRON - miejsce do grillowania -energooszczędne oświetlenie - monitoring 	Gmina	Józefowo	130 000	<p><u>Wskaźniki produktu:</u></p> <p>- Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 obiekt</p> <p>- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,13 ha</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <p>-liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów</p> <p>-100 osób/rocznie</p>	- protokół odbioru

Wista Królewska	6. Wyposażenie i remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Dąb Polski oraz zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	Przestrzenno/ Funkcjonalno/ środowiskowy	<p>Celem projektu jest ożywienie społeczno – gospodarcze sołectwa, poprzez remont świetlicy i zagospodarowanie otoczenia na potrzeby lokalnej społeczności</p> <p>Zakres modernizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - remont podłóg, - wymianę stolarki drzwiowej, - remont instalacji grzewczej, - remont kuchni, - zagospodarowanie terenu wokół budynku, - plac zabaw - stoły szachowe - dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych z PFRON - miejsce do grillowania -energooszczędne oświetlenie -monitoring - ogrodzenie 	Gmina	Wistka Królewska	130 000	<p><u>Wskaźniki produktu</u> <u>Wskaźniki produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1obiekt - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją –0,18 ha <p><u>Wskaźniki rezultatu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów -100 osób/rocznie 	<ul style="list-style-type: none"> - Protokół odbioru, - Pozwolenie na użytkowanie
-----------------	--	--	---	-------	---------------------	---------	--	--

Cel rewitalizacji: Cel 3. Rozwój aktywności społeczno-gospodarczej i lokalnej przedsiębiorczości mieszkańców								
Dąb Mały Dobra Wola Józefowo Wistka Królewska	7. Świetlice środowiskowe/ Aktywni Razem	Społeczny	<p>Stworzenie oferty adresowanej do osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>Zaangażowanie starszych mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> - rencistów i emerytów w życie lokalne poprzez organizację spotkań o charakterze kulturalnym - szkolenie z zakresu obsługi komputerów <p>spotkania okolicznościowe np: Wielkanoc – wspólne malowanie jajek, Boże Narodzenie – robimy najdłuższy łańcuch na naszą (tu nazwa miejscowość) choinkę, andrzejki – wspólne lanie wosku i.t.p.</p> <p>Będą to działania wspierające rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej prowadzone przez animatora aktywności lokalnej z wykorzystaniem przestrzeni zrewitalizowanej. Działania animatora prowadzić będą przede wszystkim do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zachęcania członków społeczności lokalnej do samorozwoju, - uczenia się i aktywności; - pobudzanie stosunków międzyludzkich, - poczucia przynależności i zainteresowania się sprawami wspólnoty; - podnoszenia efektywności działań lokalnych grup, które są uzupełnieniem działalności podmiotów publicznych; 	GOPS, Biblioteki Gminne, Rady Sołectkie, Szkoły gminne, KGW, OSP, Stowarzyszenia z terenu Gminy	Dąb Mały Dobra Wola Józefowo Wistka Królewska	100 000	<p><u>Wskaźniki produktu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w Programie - 100 osób 	Sprawozdania

Opracowanie na podstawie materiałów Urzędu Gminy

IX. Mechanizmy kompleksowości i komplementarności Programu

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Włocławek na lata 2017-2023 łączy działania w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. W związku z tym, w sposób kompleksowy przyczynia się do rozwiązania problemów istniejących na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Zaplanowane działania rewitalizacyjne są ze sobą wzajemnie powiązane i uzupełniają się przynosząc zakładane efekty rewitalizacji.

9.1. Kompleksowość

Program obejmuje główne projekty realizacyjne w sferze społecznej i przestrzenno – funkcjonalno - środowiskowej. Taka konstrukcja umożliwi osiągnięcie kompleksowości interwencji w poszczególnych sferach działań rewitalizacyjnych przy uwzględnieniu określonych problemów zidentyfikowanych na etapie diagnozy społeczno-gospodarczej przeprowadzonej na potrzeby LPR. Projekty rewitalizacyjne wykazują wzajemne powiązania oraz różnorodność źródeł finansowania. W Programie uwzględniono współfinansowanie projektów zarówno ze środków EFRR, EFS, budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, co zostało ujęte w rozdziale dotyczącym finansowania. Z uwagi na możliwości finansowe Gminy oraz dostępność innych źródeł finansowania, realizacja rewitalizacji została rozłożona w czasie z zachowaniem pełnej synchronizacji poszczególnych działań w celu ich optymalnego oddziaływania na zjawiska kryzysowe w sposób kompleksowy.

9.2. Koncentracja

Podejmowane w ramach LPR projekty są skoncentrowane na obszarze rewitalizacji i mają na celu walkę ze zidentyfikowanymi zjawiskami problemowymi. Koncentracja działań przyniesie efekty oddziaływania zarówno na obszar rewitalizacji, jak i poza jego granice. Wszystkie realizowane w ramach LPR przedsięwzięcia dotyczą działań w przestrzeniach publicznych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji, czego konsekwencją będzie nie tylko poprawa jakości tych przestrzeni, ale również aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w wyniku zwiększenia dostępności do odnowionych przestrzeni gminnych. Ponadto koncentracja, poprzez powiązanie odnowy funkcjonalnej przestrzeni publicznej i jej wykorzystania dla aktywizacji społecznej, oznacza bardziej skuteczne promowanie aktywności oraz rozwijanie wśród grup odbiorców rewitalizacji kompetencji kluczowych.

9.3. Komplementarność przedsięwzięć / projektów rewitalizacyjnych

Komplementarność projektów jest jednym z ważnych aspektów rewitalizacji. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami i projektami rewitalizacyjnymi, przyjęte w LPR, skutkować będzie lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Przy opracowaniu *LPR* uwzględniona została komplementarność w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą, jaką kierowano się przy ustalaniu powiązań projektów było zapewnienie komplementarności głównie na poziomie:

- celów rewitalizacyjnych,
- źródeł finansowania.

Komplementarność na poziomie celów występuje w poszczególnych przedsięwzięciach w różnym stopniu. Równocześnie występuje komplementarność pomiędzy poszczególnymi projektami oraz komplementarność projektów uzupełniających z przedsięwzięciami i projektami listy głównej.

Komplementarność źródeł finansowania została również zapewniona poprzez uwzględnienie środków budżet państwa, a także innych środków. Udział realizacji projektów rewitalizacyjnych z różnych źródeł finansowania został przedstawiony w rozdziale Ramy Finansowe.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna została zapewniona dzięki adresowaniu realizacji projektów na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Obszar rewitalizacji i obszar zdegradowany został wyznaczony po przeprowadzeniu analizy wskaźnikowej i uwzględnieniu opinii społeczności lokalnej w drodze konsultacji, dzięki czemu można mówić o trafności oraz efektywności działań na danym terenie. Projekty będą realizowane na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Projekty stanowią odpowiedź na główne problemy dla danego obszaru. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze Gminy, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli zarówno mieszkańcy obszaru, jak i całej Gminy. Ich realizacja będzie zapobiegać rozprzestrzenianiu się problemów na sąsiednie obszary gminy.

Komplementarność problemowa

W LPR zapewniona została także komplementarność problemowa. Wybrane do realizacji przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne są ze sobą wzajemnie powiązane pod względem rozwiązania określonych problemów (np. społecznych oraz funkcjonalno-przestrzennych, czy infrastrukturalnych), a także wzajemnie się dopełniają. Zadania infrastrukturalne dotyczące odnowy czy modernizacji infrastruktury, zakładają prowadzenie tam działań o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców). Działania zostały przewidziane w taki sposób, aby równocześnie przeciwdziałały problemom w różnych sferach. Działania rewitalizacyjne związane z przebudową obiektów lub modernizacją infrastruktury technicznej służyć będą zarówno poprawie jakości życia mieszkańców, zwiększeniu ładu przestrzennego, zwiększeniu aktywności społeczno – gospodarczej mieszkańców, jak również będą miały pozytywny wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego. Uzasadnieniem dla działań infrastrukturalnych w projektach jest potrzeba odniesienia i oddziaływania na dany problem społeczny i wynikające z tego zapotrzebowanie na odnowię infrastruktury, czy przestrzeni publicznej. Dodatkowo prognozowane rezultaty oraz oddziaływania zapobiegają fragmentaryzacji zadań. Poniżej dokonano zestawienia pod względem komplementarności problemowej projektów rewitalizacyjnych.

Tabela 34.

Zestawienie komplementarności problemowej projektów rewitalizacyjnych Gminy Włocławek na lata 2018-2020

Lp.	Projekt	Zakres interwencji o charakterze społecznym	Zakres interwencji infrastrukturalnej
1.	1. .Lider lub animator aktywności lokalnej oraz obywatelskiej	Realizacja potrzeb rozwoju artystycznego mieszkańców zgłoszonych na spotkaniu konsultacyjnym. Rozwój sprawności fizycznej. Miejsce spędzania czasu wolnego i wzajemnej komunikacji. Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej.	Projekt ma na celu zapewnienie w sołectwach Dąb Mały, Józefowo, Wistka Królewska, Dobra Wola niezbędnej infrastruktury do realizacji programów społecznych oraz udostępnienie mieszkańcom bazy do celów rekreacyjnych, integracyjnych i rozwojowych Poprawa bezpieczeństwa publicznego poprzez tworzenie atrakcyjnego miejsca spędzania czasu wolnego Poprawa sytuacji środowiska naturalnego poprzez działania energooszczędne
2.	2. Inne rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej	Realizacja potrzeb rozwoju Artystycznego mieszkańców zgłoszonych na spotkaniu konsultacyjnym. Rozwój sprawności fizycznej. Miejsce spędzania czasu wolnego i wzajemnej komunikacji. Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej.	Projekt ma na celu zapewnienie w sołectwach Dąb Mały, Józefowo, Wistka Królewska, Dobra Wola niezbędnej infrastruktury do realizacji programów społecznych oraz udostępnienie mieszkańcom bazy do celów rekreacyjnych, integracyjnych i rozwojowych Poprawa bezpieczeństwa publicznego poprzez tworzenie atrakcyjnego miejsca spędzania czasu wolnego Poprawa sytuacji środowiska naturalnego poprzez działania energooszczędne
3.	3. 4. 5. 6. .Wyposażenie i remont świetlic wiejskich w miejscowościach Dąb Polski, Świętosław, Józefowo, Wistka Królewska oraz zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	Uruchomienia miejsca świadczącego usługi opiekuńcze dla dzieci w wieku szkolnym w czasie wolnym od zajęć szkolnych. Miejsce realizacji różnorodnych zainteresowań mieszkańców. Poprawa kondycji fizycznej mieszkańców. Pobudzenie współpracy mieszkańców działań samopomocowych Poprawa estetyki otoczenia. Poprawa bezpieczeństwa publicznego poprzez tworzenie atrakcyjnego miejsca spędzania czasu wolnego	Projekt 3,4,5,6 ma na celu zapewnienie w sołectwach Dąb Mały, Józefów, Wistka Królewska, Dobra Wola bazy do realizacji programów społecznych. Udostępnienie mieszkańcom przyjaznego miejsca spotkań i współpracy. Poprawa sytuacji środowiska naturalnego poprzez działania energooszczędne

4.	7. Świetlice środowiskowe/Aktywni Razem	<p>Pobudzenie do aktywności intelektualnej i fizycznej.</p> <p>Pobudzenie działalności samopomocowej wśród mieszkańców.</p> <p>Poprawa estetyki sołectwa.</p> <p>Poprawa bezpieczeństwa publicznego poprzez tworzenie atrakcyjnego miejsca spędzania czasu wolnego.</p> <p>Pobudzenie do zmiany sytuacji zawodowej i życiowej,</p> <p>Miejsce integracji międzypokoleniowej</p> <p>Pielęgnowanie tradycji i włączanie w te przedsięwzięcia dzieci i młodzież.</p> <p>Podniesienie samooceny ludzi zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na wiek i stan zdrowia.</p>	<p>Projekt ma na celu zapewnienie niezbędnej infrastruktury do realizacji programów społecznych dla mieszkańców sołectwach Dąb Mały, Józefowo, Wistka Królewska, Dobra Wola oraz udostępnienie mieszkańcom m.in. w celach rekreacyjnych, integracyjnych przestrzeni publicznej.</p> <p>Poprawa sytuacji środowiska naturalnego poprzez działania energooszczędne</p> <p>Poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym.</p>
----	---	--	--

Opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy

Powyższe zestawienie komplementarności problemowej wybranych głównych projektów rewitalizacji, wykazuje wzajemne i oddziaływanie oraz uzupełnianie się projektów rewitalizacyjnych Listy Głównej Programu. Projekty zakładają łagodzenie problemów społecznych przy jednoczesnym wykorzystaniu rozwoju infrastruktury lub zagospodarowania przestrzeni publicznych w wyniku ich realizacji. W efekcie takiego podejścia zdiagnozowane problemy społeczno-gospodarcze, zostaną złagodzone i wpłyną na poziom rozwoju sąsiednich miejscowości a także całej gminy.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Za zarządzanie procesem rewitalizacji i wdrożenie LPR odpowiadać będzie Zespół wdrożeniowy. Umieszczenie realizacji LPR w ramach struktur gminnych i Urzędu Gminy wiejskiej Włocławek zapewni skuteczność zarządzania LPR, a także wpłynie na zachowanie spójności z innymi przedsięwzięciami samorządu gminnego.

Komplementarność międzyokresowa

Projekty planowane w ramach LPR mają swoją ciągłość i kontynuację w innych działaniach rozwojowych podejmowanych przez samorząd. Powiązanie z celami rozwojowymi Gminy działań rewitalizacyjnych umożliwi ożywienie społeczne przestrzeni w poszczególnych obszarach wyznaczonych do rewitalizacji. Projekty te w obecnym LPR będą powiązane z wieloma projektami społecznymi wpływającymi na aktywizację i integrację mieszkańców np. z projektami LGD, czy wynikającymi z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Włocławek. Zapewnia to komplementarność całego procesu rozwojowego w ciągłości przekraczającej okresy finansowe UE.

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty, które zostały wyszczególnione i opisane w LPR zakładają finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają i łączą. Dla realizacji projektów w ramach procesu rewitalizacji wykorzystywane będą środki EFRR, EFS, PFRON, budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz wolontariat. Ponadto projekty zapisane w LPR dają także możliwość włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji.

W ramach rewitalizacji zaplanowano również interwencję w postaci projektów zintegrowanych, co oznacza, że w przypadku realizacji rewitalizacji w gminie, planuje się wykonanie Programu działań „miękkich” finansowanych m. in. ze środków EFS, Fundusz Pracy, FIO oraz finansowanie poprzez wolontariat ukierunkowanych na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych w jednoczesnym powiązaniu z projektami infrastrukturalnymi finansowanymi z EFRR.

X. Partycypacja społeczna interesariuszy rewitalizacji

10.1. Partycypacja społeczna

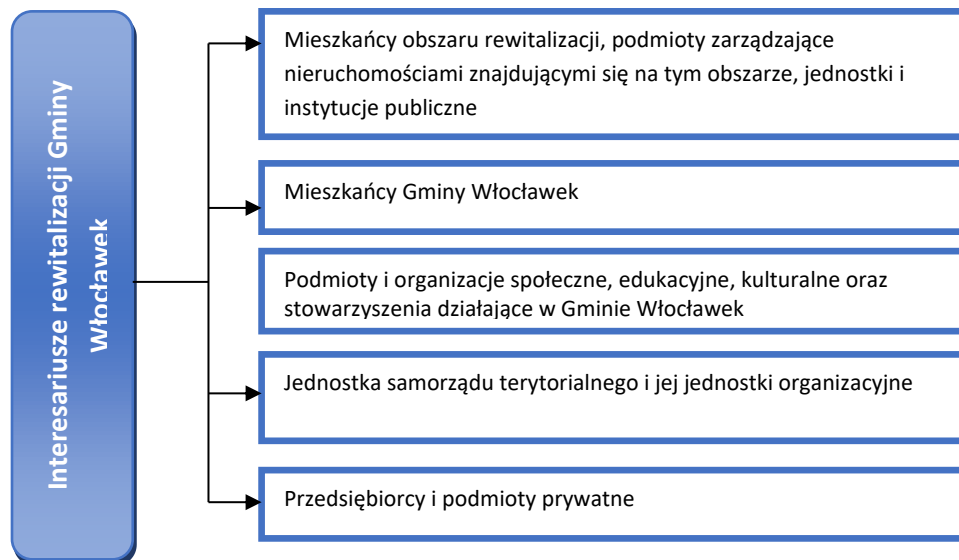
Zasada partnerstwa społecznego to formuła, która została przyjęta w całym procesie rewitalizacji oraz przygotowania i realizacji *Programu Rewitalizacji Gminy Włocławek na lata 2018-2023*. Wyrazem tej zasady były między innymi przeprowadzone konsultacje społeczne. Konsultacje społeczne *Diagnozy* zostały rozpoczęte Ogłoszeniem Wójta Gminy Włocławek z dnia 09.03.2017 roku o konsultacjach społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Jako cel konsultacji w ogłoszeniu wskazano, iż są one niezbędne dla opracowania Programu Rewitalizacji Gminy Włocławek na lata 2018 -2023 r. oraz określenia obszarów kryzysowych(zdegradowanych) na terenie gminy. W tym celu przeprowadzona została diagnoza społeczno-gospodarczo-przestrzenna jednostek gminy (sołectw). Przeprowadzona analiza pozwoliła określić zróżnicowanie wewnętrzne Gminy i wskazać obszary, które ze względu na nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych powinny zostać objęte wsparciem w ramach procesu rewitalizacji. Mając powyższe na uwadze zaproszono zainteresowanych do zgłaszania uwag i wniosków oraz oczekiwanych przez mieszkańców efektów rewitalizacji.

Do udziału w pracach zgłoszeni włączyli się również Radni Gminy. W Urzędzie Gminy w sposób stały można było uzyskać szczegółowe informacje na temat istoty rewitalizacji, jak i założeń planowanych działań.

10.2. Interesariusze Programu

Ideą rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez realizowane w sposób kompleksowy, zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, które są skoncentrowane terytorialnie i prowadzone są przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Programu. Proces ten wymaga udziału nie tylko przedstawicieli organizacji, ale także różnych grup interesariuszy rewitalizacji. Podmioty zaliczane do interesariuszy rewitalizacji w Gminie wiejskiej Włocławek przedstawia poniższy schemat:

Rys.14. Grupy interesariuszy rewitalizacji

Opracowanie własne

Rewitalizacja jest procesem, który bezpośrednio skierowany jest do społeczności lokalnej danego obszaru, gdzie w wyniku nasilenia negatywnych zjawisk na danym obszarze nastąpiło zagrożenie wykluczeniem części mieszkańców z życia społecznego gminy.

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, polegający m.in. na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych z nimi działań,
- prowadzeniu działań informacyjnych o procesie rewitalizacji, skierowanych do interesariuszy (o zasadach, celach, istocie prowadzenia rewitalizacji oraz jej przebiegu),
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących integracji społeczności lokalnej wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy w zakresie kierunków, celów oraz projektów rewitalizacji.

XI. Ramy finansowe

Realizacja projektów rewitalizacyjnych finansowana będzie głównie ze środków własnych Gminy a także z udziałem funduszy UE w ramach RPO WK-P 2014-2020. Przedsięwzięcia wspomagane będą środkami zewnętrznymi pochodzącymi m. in. ze środków Unii Europejskiej, programów krajowych oraz pracy wolontariuszy.

Potencjalne źródła finansowe, które mogą być wykorzystane do realizacji projektów rewitalizacji obejmują m.in.:

- środki z funduszy Unii Europejskiej – m. in. fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Fundusz Pracy,
- środki budżetu państwa,
- środki budżetów samorządów – lokalnego, powiatowego oraz wojewódzkiego,
- inne środki np. fundusze celowe: WFOŚiGW
- środki osób prawnych
- prywatne w formie wolontariatu

W ramach Programu przewiduje się realizację projektów rewitalizacyjnych (z listy głównej) o łącznej szacunkowej wartości 1 460 000 zł. Planowany poziom dofinansowania projektów rewitalizacyjnych ze źródeł zewnętrznych szacowany jest na kwotę: 1 214 000,00 co stanowi planowany udział rządu do 85,00 % środków zewnętrznych w realizacji całego LPR.

Poniżej przedstawiono szczegółowe szacunkowe zestawienie źródeł finansowania projektów rewitalizacji.

Tabela 35.

Szacunkowe ramy finansowe głównych projektów rewitalizacyjnych Gminy wiejskiej Włocławek

Obszar rewitalizacji	Okres realizacji Projektu rok/	Nazwa i nr projektu/lokalizacja	Rodzaj projektu	Podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu PLN	Poziom dofinansowania		Źródło dofinansowania projektu		
						%	PLN	EFS	EFRR	Inne
Dąb Mały Józefowo Wistka Królewska Dobra Wola	2018-2023	1.Lider lub animator aktywności lokalnej oraz obywatelskiej	społeczny	Gmina Stowarzyszenia KGW	300 000,00	85,00	255 000	255 000		gmina
Dąb Mały Józefowo Wistka Królewska Dobra Wola	2018-2023	2. inne rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej	społeczny	Gmina	200 000,00	85,00	170 000	170 000		gmina
<u>Dąb Mały</u>	2018	3. Wyposażenie i remont świetlicy w miejscowości Dąb Polski oraz zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	przestrzenno/ funkcjonalno/ środowiskowy	Gmina	150 000,00	85,00	127 500		127 500	gmina
<u>Dobra Wola</u>	2018	4. Wyposażenie i remont świetlicy w miejscowości Świętosław oraz zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	przestrzenno/ funkcjonalno/ środowiskowy	GOPS	450 000,00	85,00	382 500		382 500	gmina

<u>Józefowo</u>	2018	5. Wyposażenie i remont świetlicy w miejscowości Józefowo oraz zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	przestrzenno/ funkcjonalno/ środowiskowy	Gmina	130 000,00	85,00	110 500		110 500	gmina
<u>Wistka Królewska</u>	2018	6. Wyposażenie i remont świetlicy w miejscowości Dąb Polski oraz zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	przestrzenno/ funkcjonalno/ środowiskowy	Gmina	130 000,00	85,00	110 500		110 500	gmina
<u>Dąb Mały</u> <u>Dobra Wola</u> <u>Józefowo</u> <u>Wistka Królewska</u>	2019-2023	7. Świetlice środowiskowe/ Aktywni Razem	społeczny	Gmina	100 000,00	85,00	85 000	85 000		gmina

Opracowanie własne na podstawie informacji Urzędu Gminy

XII. System zarządzania

Proces rewitalizacji jest procesem złożonym i długofalowym. Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji stanowią zadania własne gminy. Kluczowym elementem LPR jest sprawna koordynacja działań i sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w jego realizację.

Zarządzenie procesem rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja LPR wiązać się będzie z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania, a także z prowadzeniem monitoringu i oceny wdrażania projektów rewitalizacyjnych. Głównym zadaniem organów Gminy Włocławek w zarządzaniu procesem rewitalizacji oraz wdrażaniem LPR jest jego ukierunkowanie, uchwalenie, monitorowanie i ocena z punktu widzenia lokalnej strategii rozwoju Gminy. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji rewitalizacji dla sprawnego współdziałania z pozostałymi instrumentami rozwoju gminy, a także dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych.

We wdrożeniu LPR będą zaangażowane następujące podmioty:

- Urząd Gminy Włocławek,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- Organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalności o charakterze społecznym,
- Przedsiębiorstwa działające w obszarze rewitalizacji
- Instytucje rynku pracy
- Instytucje edukacji

Wdrożeniem i realizacją LPR zajmować się będzie bezpośrednio Zespół powołany Zarządzeniem Wójta, w skład którego wejdą m.in. pracownicy Urzędu Gminy, radni oraz przedstawiciele gminnych jednostek organizacyjnych w szczególności GOPS -u oraz instytucji kultury. Do prac w Zespole mogą być zapraszani przedstawiciele organizacji pozarządowych i innych podmiotów z terenu gminy. Zespół będzie odpowiedzialny za ocenę postępu realizacji oraz wdrażania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Obsługę administracyjną Zespołu zapewni odpowiednia komórka Urzędu Gminy.

Nadzór nad realizacją projektów, dla których instytucją wdrażającą jest gmina lub jej jednostki organizacyjne sprawuje Wójt Gminy. Nadzór nad kwestiami finansowymi w tych projektach sprawuje Skarbnik Gminy, który dokonuje kontrasygnaty. Osobami odpowiedzialnymi za realizację zadań będą osoby kierujące odpowiednimi komórkami Urzędu Gminy lub inne wyznaczone osoby oraz kierownicy gminnych jednostek organizacyjnych.

Program podlegać będzie ocenie aktualności i stopnia realizacji dokonywanej przez Wójta Gminy.

12.1. Aktualizacja LPR

Aktualizacja LPR może być dokonywana:

- w odniesieniu do projektów przewidzianych do realizacji w okresie Programowania – w zależności od potrzeb
- w odniesieniu do diagnozy stanu obszaru przeznaczonego do rewitalizacji –nie rzadziej niż raz na 4 lata,
- w zakresie pozostałych planowanych elementów zarządzania LPR– w zależności od potrzeb.

Uzasadnienie podjęcia aktualizacji LPR może w szczególności wynikać z:

- rocznego raportu z realizacji LPR,
- rekomendacji uzyskanych w procesie wdrażania LPR lub innych zasadniczych dokumentów programowych Gminy oraz województwa lub kraju na lata 2014-2020,
- postępu we wdrażaniu RPO WK-P 2014-2020,
- prowadzonych analiz społeczno-gospodarczych, danych na temat trendów procesu rewitalizacji,
- opinii partnerów społeczno-gospodarczych,
- wniosków grup mieszkańców obszarów rewitalizacji.

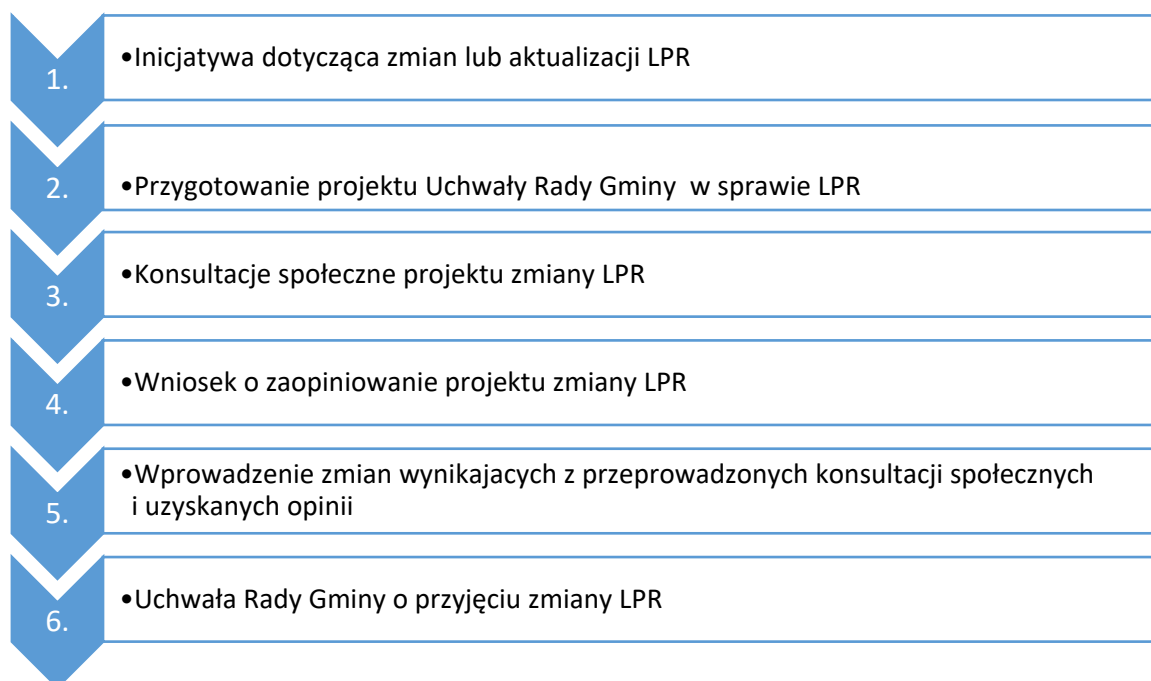
Podjęte działania w zakresie zmiany LPR powinny być także skorelowane z oceną pozostałych strategicznych dokumentów gminy oraz województwa. Procedura aktualizacji będzie poprzedzona konsultacjami wewnętrznymi Urzędu Gminy oraz konsultacjami z partnerami społeczno-gospodarczymi rewitalizacji.

Aktualizację LPR zatwierdza Rada Gminy na wniosek Wójta Gminy. Zmiana następuje w trybie, w jakim on jest uchwalany.

Harmonogram działań podejmowanych w ramach wdrożenia LPR przedstawia się następująco:

- 1) Opracowanie i uchwalenie LPR: opracowanie I kwartał 2018 r, uchwalenie II kwartał 2018 r,
- 2) Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych: 2018 – 2023r.,
- 3) Monitoring i ocena stopnia realizacji:2018 -2023r. (ocena okresowa będzie następowała corocznie w I kwartale kolejnego roku i będzie obejmowała zarówno całość działań wykonanych w roku poprzednim, jak również od początku wdrażania LPR),
- 4) Aktualizacje LPR: 2018 -2023 r.
- 5) Ewaluacja pośrednia wdrożenia LPR: 2020 r.
- 6) Ewaluacja końcowa wdrożenia LPR: 2023 r.

Poniżej zilustrowano proces wprowadzania zmian i aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Włocławek.

Rys. 15. Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji

Opracowanie własne

W procesie aktualizacji zakładany jest udział podmiotów realizujących LPR. Poniżej wyspecyfikowano główne zadania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji .

Tabela 36.

Najważniejsze zadania podmiotów wdrażających Program

Podmiot	Zadania
Wójt Gminy Włocławek	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie analiz służących badaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie LPR, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji, • Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie zmiany obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, • Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie uchwalenia aktualizacji LPR, • Występowanie do instytucji w zakresie rewitalizacji o zaopiniowanie LPR, • Prowadzenie konsultacji społecznych,

	<ul style="list-style-type: none"> • Powołanie Zespołu ds. wdrożenia, monitoringu i oceny LPR • Przedkładanie projektów uchwał w zakresie rewitalizacji Radzie Gminy, • Zabezpieczenie środków na realizację projektów wynikających z LPR w projekcie budżecie gminy.
Rada Gminy Włocławek	<ul style="list-style-type: none"> • Przyjęcie Uchwały dotyczącej LPR oraz obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, • Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w LPR do załącznika uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, • Podjęcie uchwały o uchyleniu LPR w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych. • Podejmowanie uchwał w sprawie aktualizacji LPR • Podejmowanie uchwał budżetowych i wpf zabezpieczających środki na realizację LPR.
Zespół ds. wdrożenia, monitoringu i oceny PR	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie, monitoring i ocena realizacji projektów • Monitorowanie postępów realizacji celów rewitalizacji, • Pełnienie roli opiniodawczo-doradczej Wójta

Opracowanie na podstawie wytycznych rewitalizacji

Koordynatorem całego procesu rewitalizacji będzie wyznaczony przez Wójta członek Zespołu ds. wdrożenia, monitoringu i oceny LPR. Koordynator będzie jednocześnie odpowiedzialny za współpracę wszystkich powyższych organów w realizacji ich zadań. Kolejnym elementem jest zapewnienie odpowiedniego standardu zarządzania procesem rewitalizacyjnym w skali całej gminy. Poniżej przedstawiono w ujęciu schematycznym zintegrowany system zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji.

Uchwała o przyjęciu *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Włocławek na lata 2018-2023*

Zarządzanie,
koordynowanie,
monitoring i ocena LPR

Zapewnienie spójności
z dokumentami
strategicznymi wyższego
rządu i dokumentami
lokalnymi

Współpraca
z partnerami
społecznymi
i grupami interesariuszy
LPR

Rys. 16. System wdrażania Programu

Opracowanie własne

Kluczowym zadaniem współpracy w ramach zintegrowanego procesu zarządzania procesem rewitalizacji jest włączenie wszystkich podmiotów zaangażowanych w ten proces, ukierunkowanie, kontrolowanie i ocena LPR z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z dokumentami strategicznymi i celami rozwojowymi gminy. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji LPR dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych oraz innych źródeł finansowania.

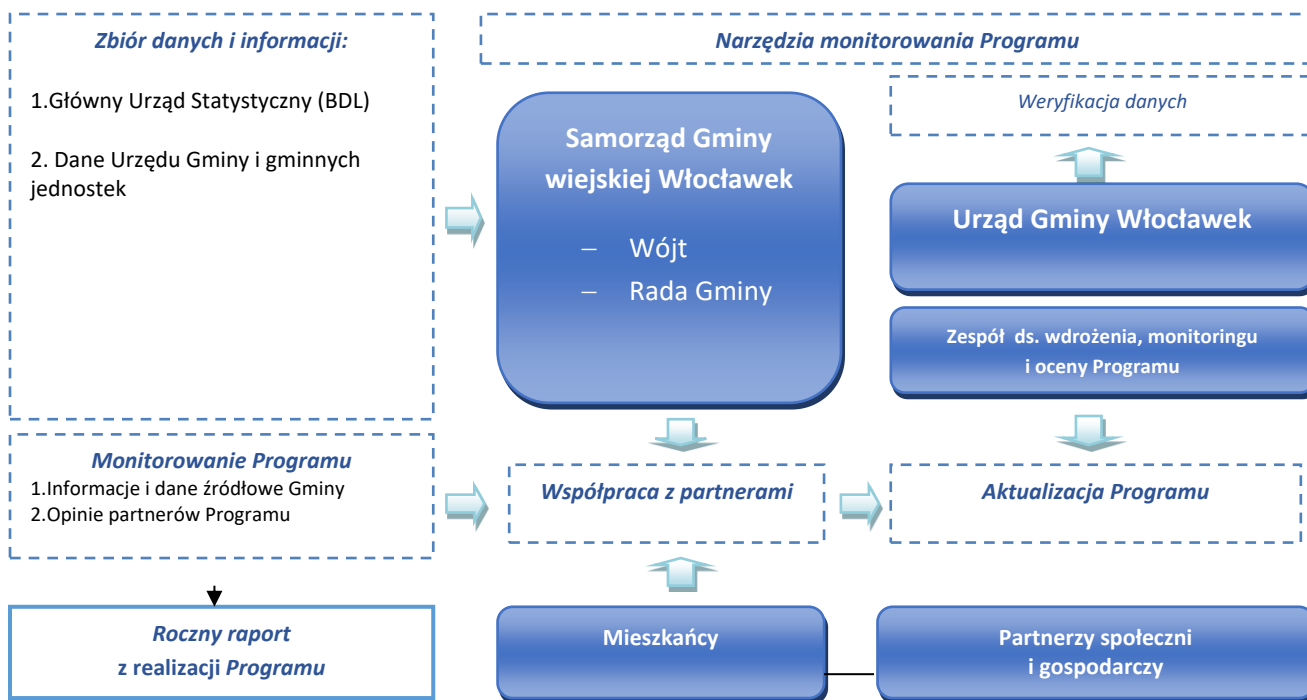
XIII. Monitoring

W celu zapewnienia prawidłowości realizacji LPR konieczne jest również zastosowanie systemu monitorowania postępów realizacji celów w procesie rewitalizacji. Monitorowanie polegać będzie na systematycznym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Analiza danych umożliwi odpowiednio wczesne wykrywanie niezgodności, a także zastosowanie prewencji możliwych do przewidzenia komplikacji. Monitoring rewitalizacji będzie dokonywany, co do zasady raz w roku. Jednostką odpowiedzialną za ten proces będzie Zespół ds. wdrażania, monitoringu i oceny LPR. Kontrola poprawności procesu rewitalizacji odbywać się będzie poprzez monitorowanie efektów i celów założonych we wdrażanych projektach, a także na informacji nt. stanu realizacji projektów rewitalizacyjnych oraz uzyskanych efektów w wyniku ich wdrażania.

Podstawowym narzędziem monitorowania realizacji LPR będą wskaźniki rewitalizacji. Dla wszystkich wskaźników odnoszących się do analizy obszarów rewitalizacji przyjęto sposób pomiaru, zakładający roczną częstotliwość pomiaru, określenie wartości bazowej (wyjściowej) oraz docelowej. Monitoring dotyczyć będzie postępu jakościowego i ilościowego oraz ograniczenia rozmiarów zidentyfikowanych problemów.

Monitoring obejmie także:

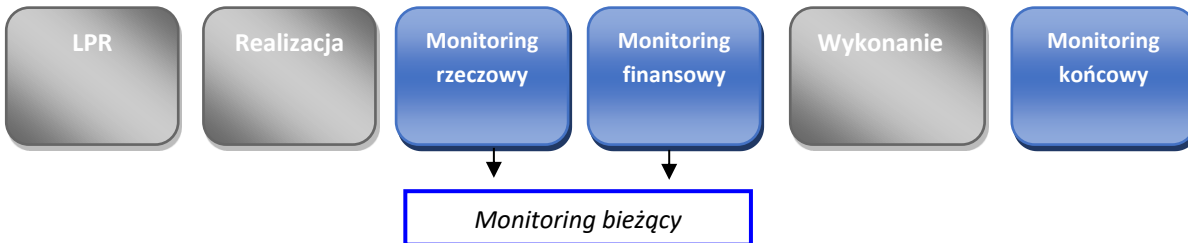
- analizę zmian wartości założonych wskaźników obszarów rewitalizacji,
- ocenę efektów działań oraz projektów realizowanych w ramach rewitalizacji,
- wnioski, rekomendacje w zakresie planowanych działań oraz ewentualnych zmian lub aktualizacji.

Rys. 17. Monitoring Programu

Opracowanie własne

W ramach monitoringu badanie postępów rewitalizacji oparte będzie na stałym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących wdrażania poszczególnych projektów. Bieżąca i systematyczna analiza danych ilościowych i jakościowych osiąganych w trakcie realizacji projektu i porównanie ich z zaplanowanymi w LPR, pozwoli na zdiagnozowanie ewentualnych odstępstw oraz umożliwi odpowiednio wczesną korektę możliwych do przewidzenia komplikacji w realizacji projektów. Zastosowane będą dwie formy monitoringu: monitorowanie postępu prac (monitoring rzeczowy) oraz monitorowanie środków finansowych projektu (monitoring finansowy). Poniżej w formie graficznej ujęto formy monitoringu Programu.

Rys.18. Formy monitoringu LPR

Opracowanie własne

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągnięcia założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami Programu.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację LPR i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o potencjalnych źródłach finansowania LPR i stopniu wykorzystania dotacji w ramach projektów rewitalizacyjnych. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami LPR.

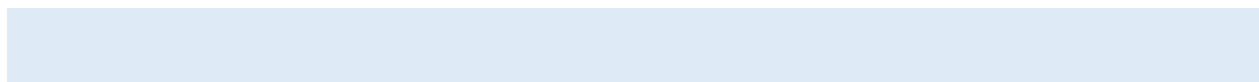
Monitoring końcowy zweryfikuje, czy wytyczone cele zostały zrealizowane.

XIV. Promocja i komunikacja społeczna

Komunikacja społeczna związana z upowszechnieniem zamierzeń LPR wśród przyszłych beneficjentów, jednostek organizacyjnych i innych podmiotów, zakłada przeprowadzenie następujących działań:

- umieszczenie na stronie internetowej gminy oraz na tablicy ogłoszeniowej informacji o wytyczonym obszarze rewitalizacji,
- spotkania konsultacyjno-informacyjne z mieszkańcami i partnerami społeczno-ekonomicznymi służące prezentacji, a następnie informacji o stanie realizacji LPR,
- bieżące informacje zamieszczane na stronie internetowej Urzędu Gminy Włocławek dotyczące rewitalizacji,
- prezentacja założeń koncepcji architektoniczno-urbanistycznej terenów i zagospodarowania przestrzeni oraz obiektów poddawanych rewaloryzacji w czasie rewitalizacji – prezentacje dla mieszkańców, konsultacje koncepcji zagospodarowania przestrzeni publicznych z mieszkańcami,
- artykuły w prasie lokalnej,
- promocja LPR– przedstawianie wyników jego realizacji (przynajmniej raz do roku aktualizacja informacji na stronie na temat osiągnięcia zakładanych wyników),
- inne metody promocji wizualnej z wykorzystaniem różnych kanałów medialnych.

XV. Tabele wskaźników Programu

ZAŁĄCZNIK1. Tabele wskaźników Programu

Tabela 1. Wskaźniki realizacji Programu w sferze społecznej

Rewitalizacja	Cel rewitalizacji	Projekty listy głównej Programu realizujące cel	Wskaźniki na poziomie projektów	Jedn. miary	Wartość bazowa 2016 r.	Wartość docelowa 2023 r.	Źródło danych
Społeczna	Cel 1. Zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego w wyniku przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i wzmocnienie integracji mieszkańców.	Projekt 1 Projekt2	<u>Wskaźniki produktu:</u> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w Programie	osoby	0	100	GOPS
			<u>Wskaźnik rezultatu:</u> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu Programu	Osoby	0	20	GOPS
			<u>Wskaźnik rezultatu</u> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu łącznie z pracującymi na własny rachunek	osoby	0	0	GOPS
			<u>Wskaźnik rezultatu:</u> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	osoby	0	50	GOPS
			<u>Wskaźniki rezultatu:</u> - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	osoby	0	50	GOPS

Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Tabela 2. Wskaźniki realizacji Programu w sferze funkcjonalno-przestrzennej

Rewitalizacja	Cel rewitalizacji	Projekty listy głównej Programu realizujące cel	Wskaźniki na poziomie projektów	Jedn. miary	Wartość bazowa 2016 r.	Wartość docelowa 2023 r.	Źródło danych
Funkcjonalno-przestrzenna	Cel 2. Rozwój i zagospodarowanie oraz poprawa jakości przestrzeni gminnej i infrastruktury terenów publicznych.	Projekt 3 Projekt 4. Projekt 5. Projekt 6.	<u>Wskaźnik produktu:</u> Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0	8289	Urząd Gminy Włocławek
			<u>Wskaźnik produktu:</u> - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	0	4	Urząd Gminy Włocławek
			<u>Wskaźnik produktu:</u> Długość przebudowanych dróg gminnych	mb	0	4000mb	Urząd Gminy Włocławek
			<u>Wskaźniki rezultatu</u> Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów	osoby	0	100	Urząd Gminy Włocławek

Tabela 3. Wskaźniki realizacji Programu w sferze gospodarczej

Rewitalizacja	Cel rewitalizacji	Projekty listy głównej Programu realizujące cel	Wskaźniki na poziomie projektów	Jedn. miary	Wartość bazowa 2016 r.	Wartość docelowa 2023r .	Źródło danych
Gospodarcza	Cel 3. Rozwój aktywności społeczno-gospodarczej i lokalnej przedsiębiorczości mieszkańców	Projekt 7	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w Programie	osoby	0	100	GOPS
			<u>Wskaźniki rezultatu</u> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym u których wzrosła aktywność społeczna	osoby	0	50	GOPS